25ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6887 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1908 ՇԱԲԱԹ 16 ՇԱՊԱՆ 1326 12 Septembre 1908 25me année N. 6887

"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 89 Գ.Ք.
» » վեցամսեայ 45 »
Գաւառներու համար տարեկան 108 »
» վեցամսեայ 60 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 35 Ֆր.
» » վեցամսեայ 20 »
Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

ԱՐԵՒԵԼՔ

10 ՓԱՐԱ. ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ 10 PARAS

آره ولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

"ԱՐԵՒԵԼՔ" ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԹԵՐԹ

Յառաջիկայ երկուշաբթիէն սկսեալ ԱՐԵՒԵԼՔը կը հրատարակենք իբրեւ առաւօտեան թերթ, գոհացում տալու համար ամէն կողմէ այս մասին եղած առաջարկներուն:

Պարտք կը համարինք ըսել թէ ԱՐԵՒԵԼՔը որ այժմ Թրքահայոց ամէնէն հին հայերէն օրաթերթն է, իր վերակազմուած խմբագրական ուժերուն վրայ պիտի աւելցնէ օժանդակ կարեւոր ուժեր, իրեն վերստին տալու համար այն բարձր դերը, զոր երբեմն ունեցած էր մեր ազգային կեանքին եւ մեր գրականութեան մէջ:

ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Երկուշաբթի օրուընէ կը սկսինք իբրեւ թերթօն հրատարակել անմահն Րաֆֆիի վիպական գլուխ-գործոցը

ՍԱՄՈՒԷԼ

որուն հրատարակման համար հոգածութիւնը ունեցանք նախապէս Պոլսոյ Հայ [illegible] հաւանութիւնը առնելու:

Այս հռչակաւոր ու գերազանցապէս հետաքրքրաշարժ վէպը անշուշտ խանդավառ ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ հասարակութեան կողմէ, որուն վերջապէս անհատ առիթը կ՚ընծայուի ըմբռնելու մեր ազգային մեծ վիպասանին հրաշակերտը, որ է

ՍԱՄՈՒԷԼ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

ՔՕՂՔԻ ՏԵՂ

Դիպուածը մեզ ծանօթացուցած էր իրարու, ու մշակուած յարաբերութիւն մըն ալ՝ մտերմացուցած: Ես՝ քրիստոնեայ աշխարհական, ան՝ իսլամ հոգեւորական, եւ սակայն այն աստիճան սրտաբաց անկեղծութեան մը հասած էինք որ ստէպ անսակցած, ուրիշներու մէջ երկիւղալի նիւթերու վրայ իսկ խօսակցած էինք շատ անգամ: Վերապահութիւնը կը մնար միայն կրօնական ըմբռնումներու համար, ու պատիւ կը համարիմ խոստովանիլ որ իսլամ հոգեւորականը, արժանիքի, դիրքի, դրամի եւ ազդեցութեան տէր, ոչ մէկ բացէ ուզեց նեղը դնել զիս այդ կողմէ: Ասի գլխաւոր պատճառ մը եղաւ որ ա՛լ աւելի յարգեմ զինքը, թէ՛ իբրեւ մտերիմ եւ թէ իբրեւ ազնիւ հոգեւորական մը: Ու այսպէս տարիներ անցան, մեր յարաբերութիւնները պահելով մի՛շտ տաք, մի՛շտ թարմ, ինչպէս եւ այսօր, այս րոպէիս, երբ այս տողերը կը շարեմ դիւրաւածօրէն:

Բազմաթիւ գիշեր մը ես ու ինքն էինք. այդ ժամերը ինծի վերապահուած էին: Օրուան նուիրականութիւնը ինքնին ներշնչութիւն մը կ՚ըլլար քիչ մը աւելի լուրջ խօսակցութեան. ու այդ օրերուն մէջ ես ալ քիչ մը աւելի ակնածանքոտ էի դէպի հոգեւորական բարեկամս: Մեր խօսակցութիւնը երբեմն այնքան մեղմ ձայնով կը քալէր որ կարծես թէ սենեակին մէջ մարդ չկար: Յանկարծ ներս մտաւ իր աղջիկներէն մին, երեսը բաց: Վախցաւ, ցնցուեցաւ: Հայրը, զանի անդրդուելու համար, ըսաւ.

—Վախու բան մը չկայ, աղջիկս. ու անունս տալով, ուզեց հասկցնել թէ ո՛չ մեղանչած էր իր աղջիկը եւ ոչ ալ վախու բան մը կար:

—Պէտք չէ՛ ուրիշի մը պէս նկատել զինքը. մանաւանդ ըմբռնած չէ՞ք որ մեր տանը անդամներէն մէկուն պէս է ան, ձեզի եղբօր մը պէս:

Աղջիկը հեռացած էր արդէն:

Այդ դէպքը պատճառ եղաւ որ, առաջին անգամ ըլլալով, կէս-կրօնական, կամ այդպէս նկատուած նիւթի մը վրայ խօսի, ինձմէ ներողութիւն խնդրելով: Ինքը յաճախ այցելած էր մեզի. կինս, աղջիկներս ու ես ձեռքը համբուրելով կ՚ընդունէինք զինքը. ժամերով կը նստէր, կը խօսէինք, կինս ալ կը մասնակցէր մեր խօսակցութեանը, իր կարծիքը կը յայտնէր անկախօրէն, ու միշտ ակնածանքով սակայն: Ըսաւ.

—Կը փափաքէի որ, իսլամներու Մարգարէն, Թոյլատու ըլլար մեզի իր հաւատացեալներուն, ու տեսակ այդ ընկերութիւնը, ինչ որ կ՚ունենաք ձեր տանը մէջ, հնարաւոր ըլլար մեր ալ տուներուն մէջ:

Նիւթը սահմանէս դուրս էր. լռութենէ զատ ոչինչ կրնայի ընել:

—Ու շատ լաւ կ՚ըլլար, աւելցուց. մեր ընկերութիւնը, հիմակուան այս ձեւին մէջ, թերի կողմ մը պիտի ունենայ միշտ. այսինքն թէ՝ մէկ կողմը լուսաւորուած ատեն միւս կողմը մութի մէջ պիտի շարունակէ իր գոյութիւնը:

Լռութիւնս քիչ մը աւելի ծանրացաւ. եւ բոլոր ուշադրութեամբ կը հետեւէի իրեն:

—Գոնէ, շարունակեց, պարկեշտ մարդոց հետ խրախճանք սրահէր մերիններուն նստիլ լսելու եւ մասնակցիլ մեր խօսակցութեանը, կարծիքի փոխանակութիւն ընել անկախօրէն: Ես միշտ առաջինն հաճոյքով նկատած եմ որ ձեր տիկինը կը նստի մեզի հետ ու, առանց ստիպուած ըլլալու «այո՛» ըսելու, իր համոզումներուն վրայ կը պնդէ:

Բաւական յառաջ գացած էր, ու ես ուշադիր կը լսէի:

Անգամ մը, ծխախոտը չիբուխին եղը, ու քիչ մըն ալ քթոնքը սրբելով.

—Կը հաւատամ որ ժամանակը բարեփոխութիւններ կը բերէ, ու յաջորդ սերունդներու օրով, ինչպէս շատ բաներու մէջ, գոնէ միջին ճամբայ մը կը գտնեն, լոյս ճառագայթեցնելու մեր ընկերութեան մութ մասին վրայ: Ի՞նչ կ՚ըսէք, չե՞մ կրնար այդպիսի յոյսեր տածել հիմակուընէ իսկ:

Պատասխանելու համար պատմութիւն մը յիշեցի: —Ան տանը դեռ տղայ էի, թերեւս վեց-եօթը տարեկան: Ամէն տարի որոշ եղանակի մը մէջ մեզի հիւր կուգար իսլամ կին մը, ամիսէն աւելի կ՚օթեւանէր մեր տանը: Կէս բժիշկ կին մըն էր, կարծեմ այրի մնացած: Արիւն կ՚առնէր, եղջիւր կը փակցնէր, ու թերեւս ուրիշ կարգ մը բաներ ալ որոնց ուշադիր եղած չեմ: Առօլ կը հայթայթէր ամսական պաշար մը ու կը մեկնէր:

Իր հրաժեշտի օրը տխրութեան օր մըն էր մեզի. մեր անցեալները կը համբուրէին զինքը. ու մենք՝ փոքրիկներս արցունքոտ աչքերով կը հետեւէինք իր չուելուն: Իր դարձն ալ ուրախութիւն էր մեզի. իր անունն էր «մեր պաճին», այսինքն՝ մեր քոյրը: Այդ իսլամ կինը անքօղ էր մեր տանը մէջ, միայն եաշմա մը գլխուն վրայ ձգած:

Պատմութիւնս շատ սիրելի գտաւ հոգեւորական բարեկամս. ու մանաւանդ «մեր պաճին» բացատրութիւնը միշտ կը յիշեցնէր ինծի, իբրեւ հոգեկան հեշտանք մը ինծի այս րոպէիս ալ:

—Ուրեմն, ըսաւ, մեր կիները, մեր աղջիկները, ձեր «քոյրերն» են, այնպէս չէ՞:

—Այո՛ այդպէս, ու պատիւ կը սեպեմ:

Ազատութիւնը երբ տէր ըրաւ մեզ մեր անհատական իրաւունքներուն, դէպքերը այնպէս բերին որ, առաջին գործս ըլլալով, պաշտպանեմ Թուրք բարեկամ մը, ամէն յարգանքի արժանի, մաքուր եւրոպականացած, սրտով գերազանցօրէն ազնիւ: Բրածս, թէեւ ինքնին ոչինչ, պատմուած էր հեռաւոր բարեկամիս, ինչ որ չէի փափաքեր բնականաբար:

Առտու մը փնտռեցաւ «Արեւելք»ի խմբագրատանը մէջ: Սպասաւոր մըն էր զիս ուզողը: Տեղեկութիւն տուաւ եւ խնդրեց իր Տիկնոջը կողմէ որ կամ զինքը ընդունելու հաւանութիւն եւ տեղ տամ եւ կամ, եթէ հնար է, ես իրեն այցելութեան երթամ: Բնականաբար յանձն չպիտի առնէի որ Տիկինը գար. ու ես որոշեցի այցելութեան օրն ու ժամը:

Ուրբաթ օրը որոշեալ ժամուն հասայ ապարանքը: Եւրոպական ձեւով զարդարուած հիւրանոցի մը մէջ էի: Կիրթ ճաշակ մը, ընտրող ոգի մը ի տես կուգար ամէն առարկայի մէջ. պատերուն վրայ իւղաներկ պատկերներ պատկառելի սուլթաններու. ուրիշ պատկեր մը, նոյնպէս իւղանկար, հանգուցեալ Նախարարի մը, ծանրագին բարձր շրջանակներու մէջ պատկառանքով յիշուած որ հայրն է այդ տանտիկնոջ:

Ես ահա Տիկնոջ սրահին մէջ, պարզ հագուած, կը բարեւէ զիս եւրոպական ձեւով: Կը նստինք դէմ դիմաց. ինքն անքօղ է, միայն շղարշ մը կը ծածկէ գլուխն ու մազերը: Կ՚ըսէ.

«Պէտք զգացած է իրեն որ զիս տեսնէ ու շնորհակալ ըլլայ իր կողմէն այն պաշտպանական բառերուն համար որ առթիւ մը ծախսած էի ի պաշտպանութիւն իրեն:» Պատասխանեցի ինչ որ պէտք էր, խնդրելով միեւնոյն ատեն որ հաղորդէ իր պէյ-ամուսինին երախտագիտութիւնս այն ազնուութեանը համար զոր ունեցած էր երբեմն դէպի Հայ աքսորական մը: Ու խօսեցանք ժամ մը այլեւայլ նիւթերու վրայ, հաւասար բարձրութեան մէջ, մեկնելու ատեն՝ առնելով քրոջ մը յիշատակը, մի՛շտ նուիրական, մի՛շտ սրբանուէր:

Գրեցի հոգեւորական բարեկամիս օր մը ետքը.

«Էֆէնտի,

Ժամանակը բարեշրջական է: Երէկ այցելութեան գացի Թուրք տիկնոջ մը: Ինծի շատ յարգելի անձնաւորութեան մը կինն է: Պատուով ընդունեցայ իր ապարանքին մէջ: Ժամէն աւելի խօսակցեցանք. քօղարկուած չէր, բայց քօղէ աւելի բան մը կար իր դէմքին վրայ որ քօղի տեղ կ՚իյնէր դէմքէն վար, համեստութիւնը որ կարծեմ ամէնէն աւելի գնահատուած ըլլալու է Իսլամներու Մարգարէէն»:

«Ես կը կարծեմ թէ այդ քօղն է որով պիտի բաւականանան օր մը իսլամ կիները, զէն գցելով չարշաֆ ու մետաքսէ ծածկոցները:

«Ինչ կ՚ըսէք տէր»: Ձերդ
Հ.

Պատասխանեց.

«Պիտի պահեմ նամակդ; ու, եթէ նեղեն զիս, կարդամ պիտի հազուագիւտ բարեկամներուս որոնց մէջ անուն մը ունիս արդէն»: Ա.

Այս տողերէն խրախուսուած՝ ընտրեցի խորագիրս «Քօղքի Տեղ»:

ՀՐԱՆԴ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԵՆԵԱԿԸ
ԵՒ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կ. Պոլսոյ Առեւտր. Սենեակին անդամներուն ընտրութեան համար հայ վաճառականներ եւ սեղանաւորներ որոշեր են մէկ քանի պատուաւոր հայ վաճառականներու եւ սեղանաւորներու ընտրութեան համար աշխատիլ, եւ այդ ընտրելիներուն անունները ալ հրատարակութեան տուած են: Ուրախ ենք իմանալով որ վերջապէս մեր հայ վաճառականները կը շարժին, եւ յաջողութիւն կը մաղթենք:

Բայց ընտրելիներուն մէջ կը հանդիպինք անունի մը, որուն տիրոջ՝ վաճառականութեան մասին ունեցած հմտութիւնը կառավարական մէկ պաշտօնատան մէջ մեծ կամ պարէն հայթայթելէն անդին չանցնիր: Ուրիշ մըն ալ կը տեսնենք որ փէշի առեւտրով կը զբաղի: Երրորդ մըն ալ ամերիկեան ալիւր կը ծախէ: Ասոնց պատուաւորութեան մասին առարկութիւն չի կրնար ըլլալ, մանաւանդ որ հայ վաճառականները զանոնք իբր ընտրելի առաջարկեր են, բայց վախնամ եմ որ ասոնց ունեցած հմտութիւնը, վաճառականութեան մասին, շատ շատ պօլիցի մը, քամիալի մը, կամ իրենց ծախած ապրանքներուն վրայ պատմա խալիք ձեւակերպութիւններէն անդին չանցնիր: Եթէ հարստութիւնն միայն նկատի առնուած է, այն ատեն ինչո՞ւ ընտրելի չներկայացնել հարուստ սենեկապետներ, հասարակներ, կալուածատէրեր, որոնք եթէ առեւտրական հմտութիւն ալ չունին, գէթ նոյն օրերու մէջ դրամ փոխ կրնան տալ ... 24 % տոկոսով:

Կասկածը մէկդի ձգենք, սակայն, եւ լրջօրէն քննենք ու տեսնենք թէ ո՞րն է բուն վաճառականը, եւ ինչ տեսակ կարեւոր հմտութիւններու կարօտ է:

Բուն վաճառականը այն է որ աւելի արտածութեամբ կը զբաղի քան թէ ներածութեամբ: Ներածողը «վաճառական չէ», չենք կրնար ըսել, բայց ո՞րն է աւելի դժուարը եւ բազմակողմանի հմտութիւն պահանջողը, ներածութի՞ւնը թէ արտածութիւնը: Կարծեմ երկրորդը, եւ սակայն անժխտելի է: Ու միթէ ամէնէն աւելի արտածման այժ տուող երկիրները չե՞ն որ այսօր առեւտրական գերակշռութիւն ձեռք բերած են:

Ապրանք գնելը եւ ծախելը շատ աւելի դիւրին է քան ծախելը: Այս վերջին պարագային է որ ի յայտ կուգայ վաճառականի մը բուն կարողութիւնը: Ներածող վաճառականը ամէն դիւրութիւն կը վայելէ իր ուզած ապրանքները գնելու համար: Իրեն համար կ՚աշխատի արտածողը, ըլլա՛յ վաճառական, ըլլա՛յ գործարանատէր: Զափերը, կշիռները, գիները, պայմանները իր ուզածին պէս կը յարմարցուին, եւ իր կրած դժուարութիւնը բաղդատական եւ ընտրելու, եւ մէյ մըն ալ ապահովուած ապրանքը հրապարակին վրայ ծախելուն մէջն է: Այս վերջին պարագային կը բաւէ միայն հաշիւ ընել թէ իր ձեռք բերած գինով քանի՛ ապրանք պիտի կրնայ ծախել:

Գանք հիմա արտածող վաճառականին: Պէտք է գիտնալ թէ ո՞ր երկիրներն են որ ամէնէն աւելի նպաստաւոր պայմաններով եւ գիներով կը ներածեն այն ապրանքները, որոնք կ՚արտադրուին իրենց երկրին մէջ, եւ արդէն իր ունեցած յաճախորդ երկիրներէն զատ պէտք է հետամուտ ըլլայ ապառնի նոր հրապարակներ (débouché) գտնելու, ըլլա՛յ նախնական (matière première), ըլլայ գործուած (manufacturé) նիւթերու համար(*):

Թերեւս առարկուի թէ ներածող վաճառականն ալ իր կարգին քիչ շատ կը զբաղի, կամ զբաղած կ՚ըլլայ արտածողին գործերուն նման հակառակ գործառնութիւններով, բայց կրնանք արդէօք հետագայ օրինակով բացատրել մեր միտքը: Այսինքն, «ես ֆրանսերէն գիտեմ» ըսել կարենալու համար չի բաւեր ֆրանսերէնէ հայերէն թարգմանութիւն ընել, այլ մանաւանդ հայերէնէ ֆրանսերէն ալ թարգմանութիւն ընելու ալ կարող ըլլալու է: Կը հարցնեմ ուրեմն, ո՞րն է աւելի դժուարը. ֆրանսերէնէ հայերէն, թէ հայերէնէ ֆրանսերէն թարգմանութիւնը: Պիտի ընդունինք անշուշտ որ երկրորդն է աւելի դժուար: Հետեւաբար դժուարին յաղթելը աւելի կարողութիւն կը պահանջէ, եւ այն է ուրեմն կարողը որ դժուարութեան կը յաղթէ:

Արդ, արտած ըլլալով որ արտածող վաճառականը, մանաւանդ ներկայ դարու առեւտրական ահաւոր մրցման մասնակցելու ստիպուած, ամէն դիւրութիւն կ՚ընծայէ ներածողին, մանաւանդ գործուած ապրանքներու համար, եւ անոր գործը շատ դիւրացուցած կ՚ըլլայ, հետեւաբար արտածող վաճառականն է որ միշտ գերակշիռ դիրք մը կ՚ունենայ, իր մեծամեծ զոհողութիւններով, ի հարկէ սակայն իր ստացած բազմակողմանի հմտութիւնով, եւ իր երկրին արտադրութիւններուն համար միշտ սպառումի միջոցներ եւ հրապարակներ գտնելով, եւ այսպէս օտար երկիրներէ դրամ կամ հարստութիւն ներածելով:

Թուրքիոյ ներկայ անկեալ վաճառականութիւնը վերակենդանելու համար մանաւանդ աւելի արտածութիւնը աճեցնելու միջոցներուն վրայ պէտք է խորհիլ քան թէ ներածութիւնը, զի այս վերջինը, բայց ի կարգ մը ապրանքներէ որոնց մուտքը արգիլուած է նախկին րէժիմին օրով, երկրին պէտքերը լիովին կը գոհացնէ. եւ թերեւս աւելի իսկ: Այս պէտքերը պիտի շատնան անշուշտ, եւ բազմանալն ալ ըլլան, բայց անկէ հեռաւոր ապագայի մը վերապահուած է, այսինքն մինչեւ այն ատեն երբ Թուրքիոյ հողագործը, եւ հանքագործը քաղաքին եւ հանածին փոխարէնը լիուլի կը ստանայ եւ ճարտարարուեստը կը սկսի ծաղկիլ:

Արտածութեան խնդիրը սեղանին վրայ առաջին տեղը պիտի բռնէ: Եթէ այո՛, կրնանք յուսալի ըլլալ ապագային համար: Ոչ, եթէ մեր վաճառականները միտքերնին պիտի յոգնեցնեն թէ «ինչո՞վ կրնանք ընել որ 2 թել տանը դողնանք», կամ «30 ինչէզ լայնքը 29½ ինչէզի իջեցնենք», կամ 30 քիլօնոց գարփիցայի տակառը 29 քիլոյի իջեցնենք», եւ տասը նման ապօրինի միջոցներ եւ վաճառականական հմտութիւններ (*), այն ատեն բան մը աւելի լաւ կ՚ըլլայ երկու Սենեակ կազմել, մին արտածող, միւսը ներածող վաճառականներու կողմէ:

Այս նիւթին վրայ ո՛րչափ գրենք այնչափ աւելի կը խորհրդակցինք, եւ չխօսիլ շատ բաներ կան դեռ գրուելիք, զորս առայժմ զանց կ՚առնենք, քանի որ մեր այս յօդուածին բուն նպատակն էր մատնանշել այն սխալը զոր Հայ վաճառականներ գործած են; թերեւս անգիտակցաբար, ընտրելի նշանակելով այնպիսի անձեր որոնց հմտութիւնն չի կրնար օգտակար Թուրքիոյ վաճառականութիւնը, ընդունելով հանդերձ անոնց պատուաւորութիւնը:

ՊԵՏՐՈՍ

(*) Աւելորդ կը սեպեմ նշանակել այն բազմակողմանի հմտութիւնները զորս արտածողը պէտք է ունենայ ներածողէն աւելի:

ՀԾԾԻՒՆՆԵՐ

Բազմացաւ
Նե՛յ մը կուլայ
Հովտոյս վրայ...:

Հովին անձայն
Մ՚է անհետ...
Ու՛ր կը կանչէ

Արցո՛ւնք անուշ:
Շիթերն ինչպէ՛ս
Բարակէ՛ն ներս...:

ԼԵՒՈՆ ԷՍԱՃԱՆԵԱՆ

ՄԵՐ ԲԱՐՔԵՐԻՆ

ԱՆՀԱՒԱՏՆԵՐԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Ա.

Ա՛լ գեղի առանձնական ու անձուկ կեանքը տաղտուկ միայն կ՚ազդէր իրենց: Ալ Հրանտի եւ Զարեհի համար կեանքը ոչինչ հրապոյր ունէր, ո՛չ բլուրներն ու լեռները, ո՛չ պարտէզներն ու դաշտերը, ուր իրենց կեանքին թրթռուն ու զուարթ օրերը անցուցած էին: Արդէն մէ՛կ հասակ, մէկ տարիք եւ մէկ վայելչութիւն ցոյց կուտային իրենց անձերուն վրայ այն հազուագիւտ բարեկամներուն պէս՝ որոնք միանգամայն մէ՛կ խելք, մէ՛կ կամք եւ մէկ նպատակ կը հետապնդեն, իրենց երիտասարդական խանդավառ հրապոյրը սպառելով յանդուգն ծրագիրներու եւ խորհուրդներու մէջ: Անոնք անցման յուզերու ծնունդներ, Լօռենեան ցեղին արիւնը կը կրէին իրենց երակներուն մէջ, սովորաբար արեւոտ անտառի կարծուած, որով ընդլայնած եւ նրբացուցած չէին տակաւին այն արգաւանդ դաշտերը զորս հիմա իրենց սխալ զանկերուն մէջ կ՚որոնէին եւ կը մշակէին: Այն չարչրկող դաժան ամայը որ կը ծածկէր ամէն Հայու ճակատ, անշուշտ մօտալուտ յաղթարար նշանն էր սխալ ու գիտակից փայլատակումներու, որոնք մթագին խաւարէ չսլալով կ՚անցնէին անոնց խորհուրդներուն հորիզոններուն ընդմէջէն: Վերանորոգուող աշխարհի մակընթացութիւն մը կ՚առաջնորդէր այս զոյգ մը խանդոտ պատանիները, զինուած ազատական խօսքերով ու երազներով, յանդուգն ու մոլեգին, առանց թերու, առանց յուսալքելու ու վտանգներու դէմ կանխազգուշութեան, զորս կարելի չէր գտնել իրենց լուսաւոր ակնկալին կեդրոնը ձեւացած ամէն փորձութիւններուն վրայ:

Եւ ո՞վ արդէօք պիտի համարձակէր մեղադրել զիրենք: Շքեղ հովանիներու եւ դրախտավայել անտառներու հարազատ զաւակներ, բնութիւնը իրենց շնորհած էր վարդագոյն լաւատեսութեան մը արբշռութիւնը: Անոնք դեռ կաթնկեր մանուկներ էին, երբ տաղտուկալի ծաւալուն կալուածներու մէջ կը պառկէին եւ իրենց մանկական խաղեր ու ոգեւոր աչքերով կը թափառէին ամէն՝ նմանէ հորիզոնին դիրքը, ուրկէ անդին ոչինչ կարող էին ըմբռնել: Եւ յետոյ իրենց գլուխներուն վրայէն անցնող կռունկները, ծիծեռնակները եւ սոխակները կանգ կ՚առնէին իրենց օրրանակներուն վրայ՝ տրտում ու սուր հառաչներ քաշելով եւ իրենց միակերպ եղանակներով փափալով անոնց երկնքի անհունութիւնները եւ ճամբորդութիւնները:

Բ.

Պզտիկ, անոնցմէ հով մը թերահաւատութեան զոր գիւղացիին անգամ հետաքրքրութիւնը միայն կրնար նշմարել յեղափոխական անհոյգայն միտումներու հետ, ամէն սուր համոզմունք մը ստացած էր այս երկու բարեկամներուն վրայ, այնքա՛ն սուր՝ որ սկսած էր հետզհետէ անհնազանդ ու փառամոլ դառնալ: Տեղանք մը եւ տիրոյթ մը ժողովուրդին մէջ կը պահանջէին թէ շատ լաւ գիտէին անոնց մեծագրեայ գաղափարները եւ յուսալ համոզումները, որոնք միակ ազնիւ վեհանձնութեան մը մէջ ի յայտ եկած էին օր մը, մարդու մը յաղթականութեան համար: Զարմանալի ծայրայեղ այս մտերմութիւնը վերջապէս եւ յետոյ դառնացած անկարգ տարածայնութիւններ ամէն անհատի ներկայութեամբ կը մղէին ժողովուրդը մերժելու համար այս անբաժանելի երկու բարեկամները, որ իրարու կը կապէր այնքա՛ն անխզելի կերպով: Ա՛յ այս երկու բարեկամներու շուրջ պատած խօսքերը եւ կէս-պայմանական բամբասանքները օրէ օր կ՚աճէին եւ ջուրը ինկած քարի մը պէս ընդարձակ շրջանակներ կը գծէին իրենց բոլորտիքը:

Անոնք կը քալէին ամբոխին մէջէն, դաշտերու մէջէն, ձեռքերնին ժողովուրդը ա՛յն անտարբերութեամբ ու գրեթէ արհամարհանքով կը խորհրդանշէ: Մտերմութիւններու անվերջ ցանցի մը մէջ խառնուած՝ այնքա՛ն անհոգ էին աշխարհիկ երեւոյթներու հանդէպ, որ կը մոռնային շատ անգամ իրենց անօթի ըլլալը, անտառին եւ դաշտային սպառնալիքները ու կը փորձուէին յաճախ լուացնել ամբողջ կարճ գիշերները դաշտերու եւ անտառներու մէջ: Երբեմն կը տեսնուէր որ մօտակայ քաղաքը կ՚երթային իրենց հետ առած դաշտակ մը, մորթ մը կամ մէկ քանի օճառ կտոր, զորս պիտի փոխանակէին թուղթերու, լրագիրներու եւ գիրքերու հետ: Գրավաճառը կը զարմանար, տեսնելով իրենց գիւղացի խեղճուկ տարազին տակ պարզուած ընթերցասիրութեան մը ճաշակը: Բայց մարդը նշմարած էր անոնց տխրութիւնը. իր կողմէն կը ջանար օգնել անոնց, կ՚ընդարձակէր անոնց նորօրինակ գաղափարները եւ մխիթարելու փորձեր կ՚ընէր: Բայց անօգո՛ւտ. ժողովուրդին արհամարհանքները եւ բամբասանքները կ՚աճէին օրէ օր եւ կոհականման այպանութիւններու պէս կը շղթայէին զիրենք:

Գ.

Այն թերահաւատութեան թեթեւ հովը որուն վրայէն ամբողջ տարի մը անցած էր, հետզհետէ զանազան անծանօթ ալիքներէ իր հետ բերած էր նաեւ աւելի ճշմարտութեան մը փոթորիկներ: Նախ, նոյն տարուան Զատիկին չուզեցին երկուքն ալ խոստովանիլ, եւ մերժեցին այս առթիւ ամէն անուշ միջամտութիւն: Իմացականութեան հաւատքը, որ լոյս առած էր իրենց մտքին մէջ, իր ասանգուն ու կրակէ շրջանը դեռ նոր կը բոլորէր: Մոլեգին հաստատամտութիւն մը, որով այս երկու բարեկամութիւնները կը զատորոշէին մարդկային հասարակ եւ չահամոգիչ բարեկամութիւններէ, ձուլուած էին կարծր պողպատէ շղթայի մը օղակներուն պէս: Իրենց հոգիներուն մէջ կազմուած ամբողջ արհամարհանքները հետզհետէ փիլիսոփայի գիտակից եւ անհերքելի թշնամանքներու կը փոխակերպուէին, այնքա՛ն սոսկալի, այնքա՛ն հաստատ, որ մէկ հարուածով պիտի ուզէին պարպել տղէտ ու նախապաշարեալ ժողովուրդի գլխուն: Կիրքերը իրենց սանձարձակ վիճակին մէջ թօթուելու է շատ անգամ, անտեսնելու համար թէ ինչ անկեղծ մոլեռանդութիւններ պիտի գային մարդկութիւնը յեղաշրջել: Ահա Հրանտի եւ Զարեհի կիրքերը այս վերջիններէն էին, անշահախնդիր, անկեղծ, առանց դաւի աճապարութեան մը թերագրութիւններուն, լաւ իրենց գլուխն առաջինական ոգիովը վառուած՝ կ՚ուզէին այրել մեկ իրենց հոգեկան դառնագին զգացումներուն մէջ, զորս մերժուած պարտականութիւնը կ՚արծարծէր իրենց հոգիներուն խորը:

Վանդակալից եւ սպառնալից գայթակղութեան մը առաջին շաբաթը անցած էր թէեւ, բայց Զատիկի առաջին եօթնեակին մէջ ըլլալով՝ միայն բաւականացած էին Հրանտի եւ Զարեհի այս գայթակղալից դէպքը բերնէ բերան պատմել եւ նախատական ու յարձակողական բառերով չատաւել առայժմ: Ո՛չ մէկը պիտի ուզէր աչք գոցել այս նորօրինակ եւ եղական վարմունքին, որ առաջին անգամ այս երկու բարեկամներով կ՚ողջունուէր գիւղին մէջ:

Զատիկի առաջին կիրակին —Կանանչ— շաբաթ իրիկունը նշանաւոր եղաւ տարօրինակ դէպքով մը, որուն գաղտնիքը արդէն հարկաւ նախապաշարում մը պիտի ըլլար յետոյ: Նոյն իրիկունը, ինչպէս ըսի, շաբաթ իրիկուն մըն էր, եւ այն իրիկուններուն ուր Բնութիւնը կարծես գարնանամուտի գիշերներուն հետ խորհուրդ մը ունի:

Եկեղեցիէն բակին առջեւ ժողովուրդը կը քրթմնջէր Հրանտի եւ Զարեհի վարմունքը պախարակելով, երբ այս երկու անբաժանները համարձակօրէն անցնելով ամբոխին մէջէն, սկսան դաշտին ընդարձակ և երկար ճամբան ձեւք առնել: Մէկ քանի վայրագ անհարկներ չըջապատեցին զիրենք, որոնցմէ բնաւ չկասկածեցան սակայն և որոնց միայն հեգնող արհամարհանքով մը պատասխանեցին: Վայրկենական լռութիւն մը ամբոխին մէջ և յետոյ նորէն սկսաւ իր չչնկոցը, որ բամբասանքի և սպառնալիքի թոյնը կը թափէր անոնց չուրջը:

Ճամբուն կողմնակի մարգագետիններէն չանպրակներու, լեռնակներու, մանիշակներու և վայրի կակաչներու կուրծքերէն արտաշնչում մը դուրս կը խուժէր, որ կը փայփայէր սիրազեղ բարեկամներու զայրացած երեւակայութիւնը: Քիչ մը հեռուն, գետը ամէնի ալիքներով, արագընթաց կը սողոսկէր դաշտին կողմնակի երկնոյքներէն, որոնց վրայ բարձրաբերձ խոտեր առատ բուսականութիւն մը կ'աւելցնէին, հրճուագին ծածանելով վերջալոյսի հեղեղէ զանակներուն տակ՝ բիւրաւոր աղամանդներու չղավնայնօ պատրանքը առեղծելով աչքերու:

Դ.

Հրանտ և Զարեհ մօտ էին գետին, որ սատակօրէն հոսանուտ, իր յաւիտենական խոլացուցիչ ձայնը կը տարածէր չատ հեռուները: Իբրեւ վաղեմի հաւատարիմ սիրահարներ իրեն, կարծես կ'ուզէր պահիկ մը լռեցնել իր անդուլ մանչիւնները որոնք անհուն անդունդներ կը հեւային: Թուփերու թեթեւ չչնկոց մը... ոտքերու զգուշաւոր լարուածքներ... և անոնք հասցած էր քիչ առաջուան նախապաշարումի մոլեգին բանակը: Կարծես նոյն վայրկեանին երկինքը ատօրինապէս ամպամած երեւոյթ մը առաւ, մէկը գարնան խաբուսիկ այն երկինքներէն, որոնք ընդհանրապէս ծածուցիչ փոթորիկի մը անխուսափելի ապարէզ կը կարդան: Սրախուչերու կոյտերու ետեւէն գարանակալ փայտադէններու վոհմակ մը կը խուժէր դուրս, պաշարումի այն խարդախ միջոցով որ զէնքակեց կ'ընէ հակառակորդը: Կաղնիէ հսկայ գաւազաններ կը ծածանէին օդին մէջ. հաւատաքննութեան ընդարձակ հանճարներ կարած էին վայրկենապէս, մեթոտիկ, կարուկ, քչելով խեղճ տղաքը ջուրի այն եզրը զոր սատահով երկրային դժոխքը համարած էին անոնց մեղաւոր հոգիներուն: Այդ գաւազանները, որոնք քիչ առաջ համդարտութեամբ կը պառկէին պուրակներու մէջ, վարժ ու վայրագ ձեռքերու տակ վերյուշած էին իրենց հին պարտականութիւնը, ճօճելով հոս ու հոն, ջախջախելով ինչ որ հանդիպէր իրենց աւերիչ հարուածներուն տակ: Ամէնի գետը կը մանչէր չարունակ և կը բանար իր խոչոր կլափը բնազդական այն չարժումով զոր արտաքին վայրագութիւնները կը ներշնչէին կարծես իրեն: «Թերահաւատնե՛ր»ու «անհաւատնե՛ր»ու ճիչերը եթէ Աստուծոյ ալ ուղղուէին՝ փոխան այս անգութ մարդոց, աւելի եւս կ'իղոտէին և կը բանկցնէին կատաղի մոլեռանդութեան [illegible] եղած հուրը: Կարծես տուներու հաստատուն սիւներ կը խորտակուէին՝ երբ տխուր չառաչիւնը կը լսուէր այն մարմիններուն որոնք միսէն միս ու ոսկորէն ոսկոր կը կրէին իրենց վրայ:

Հարուածներու տեղատարափէն ազատելու համար ինքզինքնին, ջուրը նետուած էին՝ առանց գոնէ լողալ գիտնալու: Գուցէ մանչող ջուրերէն օգնութիւն յուսային, զոր կարելի չէր եղած գտնել իրենց նմաններուն քով: Ալիքները թաւալեցան իրենց խորտակուած մարմիններուն վրայէն, որոնք չկրցան չարժիլ: Բազուկները հազիւ կրցան բարձրանալ, ու վար ինկան յաւիտենապէս: Օ՜հ, բռնուած էր իրենց չունչը, չկրցան վերջին անգամ «գերեզմանի մնաք բարովը» դուրս սահեցնել իրենց սիրազեղ չուրթներէն: Շրթունքնին խածին և իրարու փաթթուեցան: Կոհակները ծածկեցին հողակոյտները:

— Անհաւատնե՛րը, ինա՞ր գտան իրենց պատիժը:

ԳՍԴԼԱՄ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՆԱՌԻՄ ՓԱՇԱՅԻ ՀԵՏ

Բարիզի օսմ. նոր դեսպան Նաում փաշա, որուն իր պաշտօնատեղին ժամանումը ծանուցուած էր, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Բարիզի թերթի մը թղթակցին հետ և ըսաւ.

— Արդէն Կ. Պոլսոյ մէջ ըսի ձեզի թէ Ֆրանսայի մէջ ի՛նչ քաղաքականութեան պիտի հետեւիմ: Իբրեւ բարեկամ եկած եմ բարեկամներու մէջ և հոս ինծի եղած ընդունելութիւնը զիս քաջալերելու հանգամանքը ունի:

= Միթէ ձեր նախորդը՝ Մինիր փաշա՞ն էր որ պաշտօնի փոխանցումը կատարեց:

— Ոչ: Մինիր փաշա ժամանակէ մը ի վեր վերջնականապէս հեռացած է դեսպանատունէն: Ջերմուկները կ'երթայ. ինքն ալ կ'ուզէ օգտուիլ մեր ամենուս տրուած ընդհանուր ազատութենէն: Յետոյ պիտի տեսնէ. երիտասարդ է, ապագան դեռ կրնայ իրեն ժպտիլ, երբ փոթորիկը անցնի:

= Անշուշտ կարդացի՞ք Մինիր փաշայի յօդուածները Մաթէնի մէջ և պատասխանը Իզզէդ Ֆուատ փաշայի, որ ինք ալ ժամանակին Մադրիտի դեսպան էր: Թոյլ կը տրուի՞ ինծի հարցնել թէ ի՛նչ է ձեր կարծիքը դեսպաններու այդ բանավէճին վրայ:

— Այդ յօդուածները լաւ չեմ յիշեր: Միայն կը յիշեմ Կ. Պոլսոյ մէջ առաջ բերած զայրոյթը այն յօդուածին ուր Մինիր փաշա կը խօսէր Եւրոպայի հաւանական մէկ միջամտութեան վրայ օսմ. գործերու մէջ: Եւ արդարեւ այնպէս կը նկատեմ թէ չատ հեռուն գացած էր:

= Կրնա՞մ գիտնալ թէ ի՛նչ լուր առած էք Կ. Պոլսէն:

— Լաւ լուրեր միայն:

= Կ'ըսուի, սակայն, թէ հիմակուան նախարարութիւնը կը քննադատուի և մասնաւորապէս ներքին գործոց նախարար Հագգը պէյ, որ ձեր պետական մարդոց ամենէն համակրելիներէն է, իրեն դէմ ցցուած կը տեսնէ չատ մը զայրոյթներ:

— Նախարարներուն բաժինն է քննադատութիւնը: Հագգը պէյ չատ մը անօգուտ պաշտօնեաներ ճամբեց: Ասոնք են որ կը բողոքեն: Այսուհետեւ չատ մեղքընալիք չեն, քանի որ կառավարութիւնը իրենց հասոյցներ կը տնօրինէ մինչեւ այն օրը ուր կարելի ըլլայ նորէն օգտուիլ անոնց ծառայութիւններէն: Հոս իսկ հաւանաբար գործողութիւն մը պիտի կատարենք: Դեսպանատան պաշտօնեաներուն թիւը պէտք եղածէն չատ աւելի է: Քարտուղարներու թիւը երկուքի պիտի զեղչենք:

Նաում փաշա յարեց թէ ուրախ է Ֆրանսա գտնուելուն համար և թէ վստահութիւն ունի ապագային վրայ:

ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Թանին սա հեռագիրը ստացած է Կ. Պոլսոյ իր թղթակիցէն երեքշաբթի օրուան թուականով.— «Օսմ. Պանքան կը բանակցի Օսմ. Կառավարութեան հետ 69 միլիոն ֆր.ի փոխառութեան մը կնքման համար՝ հարիւրին $4^{1}/_{2}$ տոկոսով: Գլխաւորը պիտի ապահովուի մաքսատան հասոյթներէն առնուած տարեկան գումարներով և քիլոմեդրական երաշխաւորութեանց յատկացուած տասանորդներու յաւելուածական մասով: Առայժմ Օսմ. Պանքան, որ արդէն 400,000 ոսկի մասնակի փոխառութիւն մը բրած է, կարգադրութիւն մը կ'ընէ այդ գումարը մինչեւ 900,000 ոսկիի բարձրացնելու համար: Այդ գործողութիւնը հիմնուած է կառավարութեան հաչւոյն վաճառումը վրայ 1904ի փոխառութեան այն պարտաթուղթերուն որոնք Պանքային յանձնուած են՝ իբրեւ երաշխաւորութիւն հաչւոյն-թացի:

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Դաւրիժէն հեռագիրը կը հեռագրէ Թայմզի թղթակիցը երկուշաբթի օրուան թուականով.— «Կը վախնամ թէ ծայրայեղ սահմանադրականները մի՛ գուցէ այնքան զօրաւոր ըլլան որ կացութեան խաղաղ մէկ կարգադրութիւնը քիչ ատենէն տեղի չունենայ, հիմա որ միապետականները նորէն յարձակած են ազգայնականներուն վրայ: Երէկ իրիկուն, ժամ 9ին, Ղարատաղի հեծելազօրքերը ապարդիւն յարձակում մը կատարեցին Սէդդար խանի և Պաքիր խանի դէմ: Երկու ժամ չարունակ քաղաքը թնդաց հրացանաձգութեանց աւելի աղմուկով մը:»

— Ֆոսիշէ Զայթունկ կը ծանուցանէ թէ Շահին հօրեղբայրը՝ Նայիպ-իւս-Սալթանա յանկարծամահ եղեր է՝ հաւանօրէն թունաւորուած: Մահը գաղտնի կը պահուի:

ԲԱՄՊԱԿԻ ՏԱԳՆԱՊԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

Մանչէսդրէն կը հեռագրեն Տէյլի Նիւզի թէ Մանչէսդրի մանածի գործաւորները և գզիչները սաստիկ մեծամասնութեամբ որոշեր են դիմադրել գործատէրերուն պահանջումներուն, որոնք կ'ուզեն օրականները հարիւրին հինգ զեղչել: Մանածի գործաւորները, 1301ի դէմ 15 հազար 916 ձայնով մերժեցին այդ զեղչը և գզիչներն ալ 2,818ի դէմ 34,714 ձայնով: Ամսոյս 19ին (Ն. Տ.) կ'աւարտի ընդունելու կամ մերժելու պայմանաժամը. մերժումը առաջ պիտի բերէ 150,000 գործաւորներու բանիմացը: Այսուհանդերձ, գործաւորները նոր խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենան գործատէրերուն հետ, կարելի կարգադրութեան մը համար: Գործաւորները կը խոստովանին բամպակի ներկայ տագնապին սաստիկ հանգամանքը, սակայն կը յիշեն լաւ ժամանակներու մէջ գործատէրերուն բրած տեղին չահերը և կը յայտարարեն թէ տակաւին սպասել պէտք է իրենց մասին այդ կարգի որոշում մը տալէ առաջ:

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

1/14 Մարտ 1907—Փետրուար 29/13
Մարտ 1908 ելմտական շրջանի

Օսմ. Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդը պատրաստեց 1907-1908 ելմտական տարեշրջանին գործառնութեանց տեղեկագիրը, ուրկէ կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.— Օսմ. Կայս. կառավարութիւնը, օտար դեսպաններու հետ համաձայնելէ ետքը, որոշեց, 1907 ապրիլ 12/25ին եղած կայս. Իրատէի մը հետեւանքով, հարիւրին երեք յաւելում մը ընել Կայսրութեան երկիրները ներածուած օտար ապրանքներու վրայ: Այդ հասոյթը, որ, 1881 դեկտ. 8/20ի հրամանագրին Ը.րդ յօդուածին համաձայն, Օսմ. Հանրային Պարտքին թողուած է, սկսաւ գանձուիլ 1907 յունիս 29/12 յուլիսին: Ներկայ տեղեկագիրը, տարեշրջանին ամբողջ հասոյթներուն վրայ հիմնուած և 1908 փետրուար 29/13 մարտին կեդրոնական սնտուկը ժամանած դրամներէն, ճամբան գտնուածներէն և նահանգներու հաշիւներէն զատ, երեք մասի բաժնուած է սապէս.— Ա. Ընդհանուր խառն հասոյթ և հաստատուն գումարներ: Բ. Ընդհանուր ծախք: Գ. Ընդհանուր զուտ հասոյթ և անոնց գործածութիւնը Հանրային Պարտքի տոկոսներուն և գլխաւորին: Ելմտական 1323 (1907-8) տարուան ընդհանուր հասոյթները եղած են (Ռէֆթիէի համար Ռէժիին տրուած 50,000 ոսկին ալ միասին) 3,225,911 ոսկի, նախորդ տարիէն 693,090 աւելի՝ այսինքն հարիւրին 21էն քիչ մը աւելի: Այդ հասոյթներուն մէջ միայն ոգելից ըմպելիներունը 816 ոսկի պակաս եղած է և ելմտացոյցէն դուրս զանազան հասոյթներն ալ 70 ոսկի: Մետաքսի հասոյթը, Ռէժիին որոշ տարեվճարը և Հանրային Պարտքի Վարչութեան մասնակցութեան միւս բաժիններն ալ հաշուելով, 19,473 ոսկի աւելի եղած է: Վարչութեան յատկացուած հաստատուն գումարներու հասոյթը տարբերութիւն մը չունի նախորդ տարիին հետ: Արեւելեան Ռումէլիի տուրքը մեծ կանոնաւորութեամբ գանձուած է: Ելմտական 1323 տարուան՝ այսինքն 26րդ տարեշրջանի վերջը պահեստի գումարն էր 1,773,329 ոսկի: Վարչութեան ընդհանուր ծախքերը, նոյն տարեշրջանին համար, եղած են 572,849 ոսկի. անցեալ տարի 531,899 էին՝ այսինքն 40,950 ոսկիի յաւելում մը, ինչ որ գրեթէ բոլորովին առաջ եկած է աղի հասոյթին չահագործման ծախքերէն, որոնք 35,600 ոսկի աւելի եղած են նախորդ տարեշրջանէն: Մինչեւ 1908 փետրուար 29/13 մարտ կատարուած «ամորդիզման»ներու հետեւանքով մինչեւ նոյն թուականը չրջաբերութեան մէջ գտնուած Օսմ. Միացեալ պարտքի դրամագլուխն է 40,969,214 ոսկի: Ռումէլիի երկաթուղիին 1,980,000 պարտաթուղթերէն 400,368ը՝ «ամորթ»ի եղած են, 131,550ը՝ վիճակահանութեամբ և 268,818ը՝ հրապարակէն գնելով: Թէեւ այդ պարտաթուղթերուն անուանական արժէքը 240 ֆր. է, սակայն Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդը, հաշիւներու միօրինակութեանը և պարզառուութեան դիւրութեանը համար, 180,36 ֆր. հաշուած է:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏ Պ. ՍՏՈՒՐՏԶԱՅԻ ՀԵՏ

Ռումանիոյ նախարարապետ Պ. Ստուրցա Պիսմարք իշխանին ժամանակէն ի վեր աւանդական սովորութիւն մը բրած է իրին տարին անգամ մը այցելութեան երթալ Գերմանիոյ նախարարապետին: Պ. Ստուրցա ութսուն տարեկանի մօտ դիւանագէտ մըն է, և պաշտօնի վրայ գտնուող այժմու դիւանագէտներուն մէջ չկայ մէկը որ իրմէ աւելի տարիքոտ ըլլայ: Մեծ դէպքերու ժամանակակից եղած, մեծ անձերու, նշանաւոր դիւանագէտներու հետ խորհրդակցած է, այնպէս որ կարելի է կենդանի յիշատակարան մը նկատել զինքը: Պ. Ստուրցա, հաւատարիմ իր աւանդական սովորութեան, մէկ քանի օր առաջ այցելութեան գնաց ֆոն Պիւլով իշխանին Նորտէրնէյի մէջ, և ժամ ու կէս տեսակցեցաւ անոր հետ: Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէի թղթակիցը այդ տեսակցութեան անմիջապէս ետքը խնդրեց Պ. Ստուրցայէն, եթէ կարելի է, տեղեկութիւն մը տալ նոյն տեսակցութեան վրայ, և Պ. Ստուրցայի հաճոյակատար տրամադրութիւնը տեսնելով, փութաց հարցնել թէ իր ամառնային քաղաքական այցելութեանց առթիւ, Սէմէրինկի մէջ Պառոն Էրէնթալի հետ, Պարլսպատի մէջ՝ Պ. Քլէմանսոյի և Պ. Իզվօլսքիի հետ, և վերջին անգամ ալ ֆոն Պիւլով իշխանին հետ ունեցած տեսակցութիւններն ի՛նչ տպաւորութիւն բրած են իր վրայ, թէ Եւրոպայի խաղաղութիւնը ապահովուած կը համարուի՞, թէ Թուրքիոյ մէջ՝ Սահմանադրութեան հրապարակումովը և անոր հետեւորդ կարգադրութիւններովը Պալքանեան Թերակղզին վրայ իրօք անդորրութիւնն ու ապահովութիւնը պիտի վերահաստատուի՞: Պ. Ստուրցա պատասխանեց.

«Իմ վրայ եղած տպաւորութիւնն այն է թէ, այն անձնաւորութիւնները որոնց հետ այս ամառ տեսակցելու պատիւ ունեցայ, իրենց յայտարարութեանց և պատասխաններուն կատարելապէս գիտակից էին և տեսայ որ օդաչափին այժմ բնաւ փոթորիկ չի ցուցներ: Թուրքիոյ մէջ տեղի ունեցած դէպքերը ու ասոնցմէ յառաջ եկած կացութիւնը միահաղոյն անհետացուցին հրոսախումբերը: Գնահատելի պարագայ մըն է այս: Առաջուց ի վեր ես կ'ըսէի թէ պէտք չէ աճապարել: Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջեւ Պալքանեան խնդրոյն նկատմամբ գոյացած համաձայնութիւնը գնահատած էի միշտ, բայց չէի կարծեր բնաւ որ այդ համաձայնութեամբ կարելի ըլլար, այսպէս յանկարծ, հրաչքի պէս, անհետացնել ամէն չարիք: Իրաւ է թէ այդ համաձայնութենէն չատ բաներ կը սպասուէր, բայց ո՛չ թէ այն երեւակայական տենչալութիւնները զորս անհամբեր իրականացած տեսնել կը բաղձային: Ռումանիա միշտ ջանացած է Մակեդոնիայի մէջ ապրող մեր ազգակիցներուն աւստրօ-ռուս համաձայնութեան վրայ մեծ վստահութիւն ունենալ յանձնարարելով հանդերձ իրենց ալ Թուրքիոյ հետ լաւագոյն յարաբերութիւններ մշակել: Շատ կը սխալէին անոնք որ անընդհատ գրգռութիւն կ'արծարծէին Մակեդոնիայի մէջ, և կը մոռնային թէ այդ երկիրին մէջ քրիստոնեայ բնակիչներէն զատ Իսլամներ ալ կային որոնք կը հարստահարուէին նոյնպէս, և մանաւանդ թէ Մակեդոնիայէ դուրս եւրոպական Թուրքիոյ մէկ ուրիչ մասն ալ բարենորոգման պէտք ունէր: Պէտք է վստահ ըլլալ թէ արդար և սահմանադրական նոր ռէժիմը Թուրքիոյ մէջ ցարդ դժգոհութիւն յառաջ բերող պատճառները պիտի անհետացնէ: Այսուհանդերձ աճապարելու չենք մեր յոյսերուն իրականացման, այլ պէտք է որ համբերութեամբ և զգուշաւորութեամբ սպասենք իրաց ընթացքին և բարենորոգմանց գործադրութեան, որ կրնայ պատահական և վաղանցուկ արգելքներու հանդիպիլ:»

Պ. Ստուրցա կը սպասէ որ նոր Թուրքիան սերտ յարաբերութիւն մը ունենայ Ռումանիոյ հետ և տնտեսական օգուտներ ունենայ իր երկրին համար: Կը փափաքի նաեւ որ Քէօսթէնճէի և Կ. Պոլսոյ միջեւ նաւային հաղորդակցութիւնը աւելի ոգեւորի և փոխանակ չաբաթը երկու անգամի, ինչպէս է այժմ, ասկէ ետք ամէն օր չոգենաւային երթեւեկ մը հաստատուի: «Վեհ. Սուլթանէն չատ բաներ ձեռք բերած էինք, Մակեդոնիայի մեր ազգակիցներուն համար, ըսաւ Պ. Ստուրցա, որոնք Ռումանիոյ մէջ հարուստ և չատ գործունեայ տարրերուն հետ հաղորդակցութեան մէջ գտնուելով, կրնան օգտակար ըլլալ Թուրքիոյ:»

Պ. Ստուրցա մեծ կարեւորութիւն կուտայ որ Ռումանիա ո՛չ թէ Պալքանեան այլ Դանուբեան Պետութիւն ճանչցուի: Ի վեր հանել կ'ուզէ սա պարագան թէ Ռումանիա դրամական մեծ զոհողութիւններ բրած է և դեռ կ'ընէ, Դանուբին աւանդական հովին վրայէն անցած մասը հաղորդակցութեան ոգեւորիչ միջոց մը և ճշմարտապէս քաղաքակրթական ճամբայ մը ընելու համար: Շեշտելով կ'ըսէ թէ ամէն տարի հարիւր հազարաւոր ֆրանք կը ծախսուի Դանուբը լայնցնելու և նաւահանգիստները բարւոքելու համար: Ռումանիա մեծ բարւոքումներ բրած է Կալաչի և Պրայլայի մէջ: Քէօսթէնճէի նաւահանգիստն օժտած է արուեստագիտական նորութիւններով և իր ելմտացոյցին ներածին չափ ալ չատցուցած է իր երկաթուղիի գիծերը: Պ. Ստուրցա ի վերջոյ երկրին տնտեսական և երկրագործական վիճակին վրայ խօսելով ըսաւ.— «Մեր հոգերուն և ջանքերուն գլխաւորն է և պէտք է ըլլայ երկրագործութեան խնդիրը: Պէտք է որ իր վիճակէն գոհ և ուժով գիւղացիներ ունենանք Ռումանիոյ մէջ, և կը յուսամ այս մասին պատրաստուած վերջին օրինագիծը պիտի ապահովէ ատոր յաջողութիւնը: Յիսուն տարի առաջ երբ Կէօթինկէնի մէջ ուսանող էի, համոզուեցայ երկրագործութեան մեծագոյն կարեւորութեան: Բրոֆ. Կէօրկ Հանսէն իմ այն ատենի ուսուցիչս թելադրեց ինծի գնահատել ատոր կարեւորութիւնը: Հիմա երկրագործական խնդիրն է որ կը զբաղեցնէ զիս: Ազգային խնդիր մըն է այդ մեզ համար, և գերազանցապէս ազգային: Այդ խնդիրը մեր բանակին զարգացման վրայ ալ վճռական ազդեցութիւն ունի: Տարակոյս չկայ որ ազատ և գոհ գիւղացիներուն հայրենասիրութիւնը, սարուկ ժողովուրդի մը զգացումներէն բոլորովին տարբեր, և անոնցմէ չատ աւելի անսասան է: Մենք գիւղացիներ ունինք որոնք երկու զոյգ եզի տէր են, սակայն չեն կրնար սոսով հայթայթել իրենց ապրուստը: Այս այսպէս ըլլալու չէ սակայն: Մեծ կալուածատէրերը զոհողութիւններ ընելու են այս վիճակին բարւոքման համար:»

ԿԱՅՍԵՐ ՄԷԿ ՆՈՐ ԽՈՍՏՈՒՄԸ

Վեհ. Կայսրը, երէկ, Սէլամլըքի արարողութենէն վերջ, իր մօտ կանչելով անձնապահ զօրաբանակին հրամանատար առաջին ֆէրիգ Մուխթար փաշան, իր գոհունակութիւնը յայտնեց վերջին անգամ տեղի ունեցած ռազմափորձերուն համար, և խոստացաւ ինք անձամբ ներկայ գտնուիլ յառաջիկային կատարուելիք ռազմափորձերուն:

ԿԱՅՍ. ԱՆՁՆԱԿԱՆ ԳԱՆՁՈՒՆ ՀԱՆՔԵՐԸ

Թանին ասկէց առաջ գրած էր թէ Վեհ. Կայսրը տարեկան 400,000 ոսկիի չափ հասոյթ բերող իր կարգ մը կալուածները պետական Գանձուն պիտի թողու: Այժմ յիչեալ թերթը կ'իմանայ թէ Կայսրը, իր հայրենասիրական զգացումները աւելի փայլուն կերպով ապացուցանելու համար, հրամայած է որ անձնական Գանձուն պատկանող բոլոր հանքերն ալ պետական Գանձուն ձգուին:

ԿԱՅՍ. ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Թանին կը գրէ նաեւ թէ որքան որ ալ նախապէս ըսուած էր թէ տարեկան 400,000 ոսկի հասոյթ բերող կալուածներ պետական Գանձուն պիտի թողուին, բայց այս Գանձը տարեկան 40-50,000 ոսկի եւս պիտի չահի, որովհետեւ գանձուած տասանորդները կայսերական հողերէն և կալուածներէն առնուած տուրքերէն աւելի ըլլալով, և այսուհետեւ բնականաբար հաւասարօրէն տուրք գանձել որոշուած ըլլալուն, ելմտական Գանձը պիտի չահի տարբերութիւնը:

Առնուած ճշգրիտ տեղեկութեանց նայելով, կայս. կալուածներուն տարեկան ընդհանուր հասոյթը 650,000 ոսկի է: Եթէ այս գումարէն պետական Գանձուն 400,000 ոսկին հանելու ըլլանք, 250,000 ոսկիի գումար մը կը մնայ: Բայց այս գումարին ալ 40-50,000 ոսկին զանազան ծախքերու յատկացուած ըլլալուն, անձնական Գանձուն զուտ հասոյթը 190,000 ոսկի կը մնայ, և թէ այս վերջինէն ալ տասանորդի և այլ տուրքերը հանելու ըլլանք, յայտնի կ'ըլլայ թէ խնայողութեան պէտքը անխուսափելի կը նկատուի:

ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐԸ

Իգտամ կը խօսի նախորդ վարչութեան օրով տրուած պատուանշաններու և աստիճաններու առատութեանը վրայ, մանաւանդ Նեղոսի հովիտին մէջ, ուր ամէն տեսակ աստիճաններ և պատուանշաններ աճուրդով կը վաճառուէին: Եգիպտոսի մէջ չէր մնացած անհատ մը որ մէկ քանի հարիւր ոսկիով աստիճան մը, պատուանշան մը ձեռք չբերէր: Մանաւանդ մինչեւ Կ. Պոլիս ուղեւորիլ յանձն առնող հարուստները փաշայութեան տիտղոսով իրենց երկիրը կը վերադառնային: «Սակայն ի՛նչ հարկ կայ, կը յարէ Իգտամ, անհատ մը փաշա կ'ըլլայ, բայց մարդ չի կրնար ըլլալ. կամ մարդ կ'ըլլայ, բայց փաշա ըլլալ չուզեր: Նախորդ վարչութեան օրով տոկացինք օսմ. ազգային արժանապատւութիւնը վիրաւորող այդ խայտառակութեանց, սակայն ազատութեան այս չրջանին անհանդուրժելի է, ի՛նչ կերպով որ ալ ըլլայ: Եգիպտացիներէն անոնք որ մեծ ու փոքր աստիճանի ու պատուանշանի փափաքողներ են, թո՛ղ երթան Ասիոյ խորերը անկեալ տէրութիւն մը գտնեն և իրենց ուզած ոսկեթելերու, ուլունքներու եայլն արժանանան. սակայն հանգիստ թողուն Օսմ. Սահմանադրական Տէրութիւնը, որ տարբեր բաղձանքներ և բարձր նպատակներ ունի: Երեսփ. Ժողովը տակաւին գումարուած չըլլալով, այս բացատրութիւններէն ետքը կ'ըսենք մեր Բ. Դրան թէ քաղաքային պաշտօնեաներու համար աստիճաններուն ջնջմանը կուսակից ենք ամէն պարագայի մէջ. պատուանշաններու մասին բան մը չենք ըսեր, սակայն կը պահանջենք որ, ինչպէս Ֆրանսայի մէջ կ'ըլլայ, երկրին ծերակուտականներէն և նշանաւոր անձնաւորութիւններէն բաղկացած մարմնոյ մը կողմէ քննուելէ ետքը տրուին պատուանշանները: Առ այժմ այդ մասին աւելորդ բացատրութիւններ տալու չպարտաւորուելու համար, ձեռնհաս պաշտօնարանէն անյապաղ կը սպասենք որ անկողմնակալ քննութիւն մը կատարուելով, եղած սխալը ուղղուի, որպէս զի մեր Սահմանադրական նուիրական Տէրութեան պարկեշտութիւնը դեռ առաջին քայլերուն չարատաւորուի այդ տեսակ անպատշաճ պարագաներով:»

ՕՍՄ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԵԱՆ ՔՕՄԻՏԷՆ

Բ. Դուռը նկատելով որ գաւառներուն մէջ կարգ մը անձեր ինքզինքնին իբրեւ Օսմ. Քօմիթէին անդամ ներկայացնելով կարգ մը անիմաստ խօսքերով կը գրգռեցնեն քաղաքային ու ելմտական պաշտօնեաները, խարէի ժողովները ու դատարանները, նաեւ ժողովներու և դատարաններու անդամները պաշտօնանկ ընելու և հեռացնելու կը ձեռնարկեն, որով պաշտօնական ու առեւտրական գործառնութիւնները կը յապաղին և պետական հասոյթներու գանձումը կը կասի, նկատելով որ վերոգրեալ պատճառներով նախորդ տարուան միեւնոյն ամիսէն չատ պակաս են ներկայ տարուան նոյն ամսուան հասոյթները, նկատելով որ ելմտական նախարարութիւնը գաւառներէն դրամ կ'ուզէ զինուորական ու տեղական անհրաժեշտ ծախքերուն համար և նկատելով որ այս պարագաները բոլորովին անհամապատասխան են կայս. Կառավարութեան հաճութեանը և Օսմ. Միութեան ու Յառաջդիմութեան Ընկերութեան նպատակներուն ու ընթացքին, ուստի Բ. Դուռը ծանոյց պատերազմական ու ելմտական նախարարներուն և բոլոր նահանգներուն և անջատ գաւառներուն, որպէս զի ինքզինքնին իբրեւ նոյն Ընկերութեան անդամ ներկայացնող և այդ կարգի անվայել ընթացք ունեցող անձանց նկատմամբ հարկ եղածը ի գործ դնեն և ելմտական պաշտօնեաներն ալ գանձումները հոգածութեամբ և ուշադրութեամբ կատարեն:

ԱԶՄԷՏ ՐԱԹԻՊ ՓԱՇԱՅԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Եգիպտոսի լրագիրները հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն Հիճազի նախորդ կուսակալ Ահմէտ Րաթիպ փաշայի ձերբակալուելուն նկատմամբ.— «Էլ-Մօղաթամ լրագրին Մէտինէի թղթակիցը կը գրէ.— Ճիտտէի մէջ տեղւոյն ամբոխ մը Րաթիպ փաշան բռնութեամբ տունէն դուրս հանեց ու ձերբակալեց: Րաթիպ փաշա բանտ տարուելու միջոցին ժողովուրդը գոչեց.— «Րաթիպ փաշա վատ ու ստոր արարած մըն է: Աստուած անոր երեսը սեւցնէ»: Անոր քարտուղարը՝ Ապտիւրրահմանն ալ ձերբակալուելով բերդին մէջ բանտարկուեցաւ: Օսմ. Միութեան և Յառաջդիմութեան Քօմիթէն չատ մը գոհարեղէններ, թանկագին առարկաներ, կապերտներ և բազմաթիւ կարեւոր գրութիւններ գտաւ Ապտիւրրահմանի բնակարանէն. ասոնց մէջ երեւան հանուեցան նախորդ առաջին քարտուղար Թահսին փաշայի և ներքին գործոց նախկին նախարար Մէմտուհ փաշայի նամակները: Այդ նամակներուն մէջ ըսուած է թէ պէտք է մեծապէս աչխատիլ՝ Քեաղիմ փաշայի թող չտալու Հիճազի երկաթուղիին երկարաձգումը. նաեւ ուխտաւորներու վրայ ճնշել, Պէտէվինները գրգռել և այս վերջիններուն միջոցաւ ճամբան կտրել տալ: Րաթիպ փաշայի ընտանիքին անդամները պարունակող չոգենաւը ամսոյս մէկին Սուէզի ջրանցքէն անցեր է: Գահիրէի ոսկերիչներէն մէկը չոգենաւ տարուեր է Րաթիպ փաշայի կնոջ ունեցած գոհարեղէններուն արժէքը գնահատելու համար: Այդ ոսկերիչը 250-300 հազար ոսկի գնահատած է նոյն գոհարեղէններուն արժէքը:»

—Ծովային նախարարութիւնը 2,100 ոսկիի վարձեց Թանթաւիդատէի Գոնիա չոգենաւը, որ Հուդոս ու Ափրիկեան Տրիպոլիս հանդիպելէ ետքը, Ճիտտէ երթալով Րաթիպ փաշան Կ. Պոլիս պիտի բերէ:

ՏԷՐՍԻՄԻ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐԸ

Տէրսիմէն օգոստոս 28 թուականով հետեւեալը կը հեռագրեն Եէնի Կազէդայի.— Տէրսիմի աւազակները հալածելու պաշտօն ունեցող զօրաբաժինը հետզհետէ բարձր լեռներէ անցնելով այդ Աշիրէթներուն տուները այրեր, հունձքերը փճացուցեր և դիմադրողները սպաններ է. նաեւ զինուորները գրաւեր են Տուզիք լեռը, որ աւազակներուն վերջին ապաստանարանն է: 31 օր տեւող ընդհարումներու և յարձակումներու հետեւանքով ամէնէն նշանաւոր աւազակները ձերբակալուած և անոնց պետերը հնազանդութիւն յայտնած են: Բոլոր տուրքերը գանձուած և զէնքերը ետ առնուած են: Վեց հազար անասուններ ալ կառավարութեան կողմէ ժողովրդեան յանձնուեցան: Ակնոյ, Քէմախի ու Չմշկածագի ժողովուրդը թէեւ հետզհետէ Աշիրէթներուն մէջ կը մտնեն և անձամբ ետ կ'առնեն իրենց կողոպտուած գոյքերը, սակայն դարձեալ պաշտօնարաններուն դիմելով կ'ըսեն թէ զղջում չի կատարուիր. ատոնց նպատակն է քառասուն հազար հոգիէ բաղկացած Քիւրտերը ջարդել տալ: Անհամները չոր հողի վրայ զանազան նեղութեանց ենթարկուելով ջլատուած են: Զապումի այդ գործողութեանց միջոցին, կառավարութիւնը բան մը չըրաւ: Բանակատեղին մէջ կառավարիչը հրապարակաւ արբեցութիւն բրաւ հնազանդութիւն յայտնող քիւրտ պետերուն հետ: Յետոյ չի գիտցուիր ի՛նչ պատճառով պետերուն մէկ մասը արձակուեցաւ: Պաշտօնաթուղթերով հաստատուած է թէ կառավարութեան չյանձնուելու համար գաղտնի թելադրութիւններ կ'ըլլան: Օսմ. զինուորները ամբողջովին կատարեցին իրենց պարտքը. ասկէ վերջը զինուորական իշխանութեանց կողմէ ընելիք մը չէ մնացած: Տէրսիմի Աշիրէթներուն հնազանդութիւնը այն ատեն տեւական կ'ըլլայ երբ Խոզաթի ու Չմշկածագի ոստիկան-զինուորները ու կառավարիչը պաշտօնանկ ըլլան և անոնց տեղ ուրիշներ կարգուին, վասն զի ատոնք բռնակալութեան վարչութեան օրով կաշառակերութեան ու յափշտակութեան ընթացքի համար մէկ քանի անգամ դատաստանի ենթարկուած և անպարտ արձակուած են: Հետեւաբար վերոգրեալ զօրախումբին սպաներուն անունով ծանուցուեցաւ ձեռնհաս իշխանութեան՝ իսկոյն իրենց տեղը ղրկել վաշտերը, որոնց համար երեք ամիսէ ի վեր 50,000 ոսկիէն աւելի ծախք կ'ըլլայ, և այդ կերպով ելմտական գանձուն չահերը պաշտպանել:

— Տիարպէքիրէն օգոստոս 28 թուականով կը հեռագրեն թէ Միլլի Աշիրէթի պետ Իպրահիմ Վիրանշէհր քաղաքը պաշարեր է երեք հազար հոգիով. քաղաքը զրկեր է արտաքին յարաբերութիւններէ: Պաշարման նպատակն է դուրսէն գալիք ռազմամթերքները գրաւել: Շէմիրցիներու երկու մասերը նորէն միացան և Վիրանշէհր և Ուրֆայի ճամբուն վրայ դիրք գրաւեցին Իպրահիմի հրամանին տակ: Նպատակ ունին Վիրանշէհրի օսմ. զինուորները իրենց դիրքերէն հանել, Գարաքէչի աշիրէթը կողոպտել և Ուրֆայէն գալիք զինուորներուն դիմադրել: Որոշուեցաւ ատոնց դէմ զինուորական զօրութիւն մը ղրկել. նաեւ հարկ եղած զապտական միջոցները ձեռք առնուեցան:

— Տիարպէքիրէն օգոստոս 29 թուականով կը հեռագրեն թէ Միլլի Աշիրէթի պետ Իպրահիմ պարտուելով փախեր է: Աշիրէթէն հարիւր հոգի սպաննուեր են: Օսմ. զինուորներէն տասնեօթը հոգի մեռած և ութ հոգի վիրաւորուած են: Աշիրէթները դէպ ի Եփրատ փախեր են: Հալէպէն ղրկուած զինուորները ճամբան ժամանակ կորսնցուցած ըլլալով, ուշ հասան:

— Պիթլիսի նահանգին Ճիզաւթ գիւղախումբին մէջ երեք հազար անուոր քիւրտ աշիրէթներ գոհունակութեամբ ընդունեցեր են Միրզա Պեյզատէ Հաճի Մուսա պէյի կողմէ եղած զեկոյցը թէ Սահմանադրութիւնը համապատասխան է Շէրիին:

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, այսօր, ժամ 5ին, չնորհաւորութիւններ կատարուեցան Եըլտըզի պալատան մէջ: Այս գիչեր լուսավառութիւններ տեղի պիտի ունենան:

— Սէլամլըքի արարողութիւնը երէկ տեղի ունեցաւ Համիտիէ մզկիթին մէջ:

—Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ, երէկ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ:

—Կայսերական իշխան Մէճիտ էֆ. երէկ կայս. պալատ գնաց և Պէրաթ Կիճէսի առթիւ իր չնորհաւորութիւնները մատոյց Վեհ. Սուլթանին:

—Յունաց Պատրիարքը, առջի օրը, Գուրուչէշմէ երթալով այցելութիւն տուաւ Սապահէտտին իշխանին: Տեսակցութիւնը Թուրքերէն կատարուեցաւ և քաղաքական խնդիրներու վրայ չխօսուեցաւ: Տ. Եովաքիմ Պատրիարքը մասնաւոր այցելութիւն մըն ալ պիտի տայ իշխանին:

—Արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշա, այս գիչեր, սեղան մը պիտի տայ բոլոր դեսպաններուն: Մեծ-Եպարքոսն ալ ներկայ պիտի գտնուի:

—Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարը յայտարարեր է Եգիպտացիներու պատուիրակութեան մը թէ Եգիպտոսի մէջ Սահմանադրութիւն հրատարակելու մասին առայժմ պէտք չէ յոյս ունենան:

—Մէտինէի հրամանատար ֆէրիգ Օսման փաշա, Սահմանադրութիւնը հրատարակել չուզելուն համար, Դամասկոս տարուելով առաջնորդուեր է այն տունը ուր նախապէս կը բնակէր միւշիր Ֆուատ փաշա:

—Սուրրէի Հիւմայունը երէկ հանդիսաւորապէս հանուելով Պէշիկթաշէն Սկիւտար փոխադրուեցաւ մասնաւոր չոգենաւով:

—Կայսերական իշխան Սէլիմ, Ահմէտ ու Ապտիւլգատէր էֆ.ները, երէկ իրիկուն, ներկայ գտնուեցան պատերազմական պաշտօնարանին մէջ տրուած նուագահանդէսին: Տասնըութ հազար տոմսակ ծախուած էր:

—Սահմանադրութեան հաստատուելուն իբրեւ յիշատակ պատրաստուելիք չքադրամներէն մասնաւորաբար ոսկիէ պատրաստուածներ պիտի տրուին օտար վեհապետներու:

— Ոստիկանութեան պաշտօնարանին մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ դատարկապորտներու մասին քննութիւն պիտի կատարէ և այդ կարգի անձերը Կ. Պոլսէն պիտի հեռացնէ:

—Անատոլի երկաթուղիին 34րդ չաբթուան հասոյթը եղաւ Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլօմեդր) 10,593 ֆր., անցեալ տարիէն 1,831 պակաս և միւս չաբաթներէն ալ 2,536: Էսկիչէհր-Գոնեայի գիծ (445 քիլօմեդր) 5,896, անցեալ տարիէն 1,616 պակաս և միւս չաբաթներէն ալ 669:

ՓՈՒԹԱՑԷՔ ԵՒ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԱՌԻԹ
Վերջնական վաճառում այրերու, կիներու եւ տղոց յատուկ զգեստեղէններու մեծ մթերքի մը, որ եւրոպական առեւտրական Տունէ մը շատ աժան գնուած է:
Ղալաթիա, թիւ 2, Թիւնէլին մօտ
Բոլոր ապրանքները պիտի ծախուին %ին 40 զեղչով՝ նշանակուած գիներուն վրայ: Եզական առիթ մըն է որ կը ներկայանայ հանրութեան և ան պէտք է օգտուի այս ճշմարիտ լիքիտասիոնէն: Արդէն իսկ մեծ բազմութիւն մը կը դիմէ, օգտուելու համար այդ բռնաճիգ վաճառումէն: Ճիշդ ատենն է պատեհութենէն օգուտ քաղելու: 12—2
Վաճառատունը պիտի փակուի հոկտ. 15ին

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻԻ ԹԻՒՈՎ
Ռաֆֆիի "ՍԱՄՈՒԷԼ„Ը
ՀՐԱՆԴ
ՀՈՂՎՐՏԻՔ (ԱԲԻԿ ՈՒՆՃԵԱՆ)
ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՎԱՂՈՒԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ընտրական պայքարի յուզմունքոտ ու տենդագրգիռ օր մըն է վաղուան օրը Պոլսոյ Հայութեան եւ ընդհանուր Հայութեան համար: Պոլսոյ Թաղերը մեծ մասամբ վաղը իրենց երեսփոխանները պիտի տան Ազգային Խորհրդարանին: Վաղն է ուրեմն որ պիտի յայտնուի թէ հայ ընտրողները ո՛ր աստիճան ըմբռնած են ներկայացուցչական ժողովի մը կարեւորութիւնը եւ այն դերը զոր ան կոչուած է խաղալու հայկական նորածագ կեանքին մէջ, որ հիմակուհիմա, տրամագծապէս կը տարբերի մեր դեռ երէկի կեանքէն, որմէ կը բաժնուի անանցանելի խրամատներով:

Բոլոր գիտակից միտքերը անձկութեամբ պաշարուած են վաղուան ընտրութիւններուն համար: Դատելով մինչեւ հիմակ կատարուած լմնցած ընտրութիւններէն, որոնք մեծ մասամբ հին դպրոցին ներկայացուցիչները խորհրդարանական բեմին վրայ բերին նորէն կանգնեցուցին, մխիթարական չպիտի ըլլան թերեւս վաղուաններն ալ: Պոլսոյ հայութեան մեծ զանգուածը, վերջին տասներկու տարուան միջոցին, Թուրքիոյ բռնապետական սահմաններուն մէջ ակամայ ստրկութեան մը կաշկանդումներէն գլեցուած, զուրկ մնաց մտաւորական տեսակ մը զարգացումէ, որ յատուկ է սահմանադրական ազգերու: Մեր ցեղին ներկայ դրութեանը մէջ այլապէս ծանրակշիռ է հայ ընտրողին պատասխանատուութիւնը՝ կազմութեանը պահուն այն բարձրագոյն մարմինին, որ ցաւերով, վէրքերով ծածկուած համայնքի մը անհուն տերտերը մեղմացնելու պիտի կոչուի:

Երէկ Խմբագրատունս այցելեց ճերմակ մօրուքով Հայ մը, գիրքի եւ խելքի տէր, եւ առաջարկեց որ կա՛մ իրեն յանձնենք Հայ յեղափոխականներու, ազգային գործիչներու ցանկ մը, կամ հրատարակենք զայն Թերթին մէջ, որպէս զի ժողովուրդը գիտնայ թէ ընտրելիներու ծանօթ ցանկերէն դուրս որո՛նց կրնայ քուէ տալ: Այս առաջարկը այնքան ուշ կը ներկայանար որ նիւթապէս անկարելի եղաւ մեզ գոհացում տալ անոր: Այո՛, Հայ յեղափոխականները պէ՛տք է որ իրենց աթոռները ունենան յառաջիկայ Երեսփ. ժողովին մէջ, ու սակայն ոչ թէ որովհետեւ իրենց ապրած տաժանքոտ ճիգերը, իրենց կատարած անհամեմատ զոհողութիւնները բարոյական ու հանդիսաւոր վարձատրութեան մը արժանի չէին, — եւ ի՛նչ անչուշտ —, այլ որովհետեւ անոնք էն փորձառու եւ էն գիտակից Հայերն են վարելու համար մեր ազգային ներկայ կեանքը իր բոլոր դժուարութիւններուն, իր բովանդակ կնճիռներուն մէջ:

Տարիներով Պոլսոյ անկիւնին մէջ, բանութեան խուլ ու մունջ ու անարձագանգ պատերուն մէջ բանտարկուած մարդ մը բնականաբար տգէտ կ'ըլլայ ծովածաւալ կեանքի մը հեռաւոր պայմաններուն. Ինչպէս ուրեմն մենք այսօր կրնանք ասանկ մարդ մը այդ կեանքը վարելու փափուկ պաշտօնին կոչենք:

Վաղուան Հայ ընտրողները՝ քուէատուփերուն երկնցնելէ առաջ իրենց մատները, թող լաւ խորհին, իբրեւ մարդ, իբրեւ Հայ, եւ մանաւանդ իբրեւ Հայ: Լաւագոյն է բնաւ քուէ չտալ, քան թէ տալ զանիկա մարդու մը, որ այդ քուէին արժանի ըլլալէ մղոններով հեռու է: Մեր Թաղերուն մէջ չեն պակսիր ողջամիտ եւ գիտակից Հայեր. ասոնց պարտքն է Թումբ կենալ յախուռն, անմտած շարժումներու առջեւ, քուէներու հոսանքներուն հետեւիլ, ուղղութիւն տալ անոնց, յորդորել, լուսաբանել: Ա՛լ գոնէ այս անգամ դրամին աղետաւոր տիրապետութիւնը փլցնենք՝ միտքին, սիրտին, բարոյականին ու արժանիքին տիրապետութիւնը ապահովելու համար:

Վերջապէս պէտք է որ վաղը Հայ ընտրողները այնքան խղճամիտ, այնքան աչալուրջ եւ պատասխանատուութեան բաժինին այնքան գիտակից ըլլան որ՝ ետքէն Ազգը պարտաւոր չըլլայ լուծելու կազմուելիք Երեսփ. ժողովը, եթէ ան բաղկացած ըլլայ անարժան, անյարմար եւ անգիտակից տարրերէ:

Եր. ՍՐՄԱՔԷՇԽԱՆԼԵԱՆ

ՍԱՊԱՀԷՏՏԻՆ ԻՇԽԱՆԸ
ԵՒ
ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ ՀԱՅՐԻԿ

Այսօր ժամը 3½ին (Ը. Ե.) այսինքն 8ին (Ը. Թ.) իշխան Սապահէտտին պիտի այցելէ Իզմիրլեան Հայրիկին՝ Երուսաղէմատան մէջ:

ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

ՎՈԹԸՐԹԱՈՒՆ.— Ամսոյս 16ին Պրայթընի մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Յ. Դ. Վոթըրթաունի Կոմիտէի երկրորդ հրապարակային ժողովը: Այս անգամ ներկայ էր սովորականէն աւելի բազմութիւն մը, անշուշտ լսելու համար Դաշնակցութեան դիրքին ու վերաբերմունքին մասին Տաճկաստանի ներկայ կացութեան հանդէպ: Ընկեր ատենախօսներու շօշափած հարցերը բազմակողմանի էին. մենք պիտի բաւականանք միայն անոնց ամփոփումով: Ատենախօսներ ողջունեցին ժողովականները որ վերջապէս Թուրքիոյ մռայլ հորիզոնին վրայ շողաց ազատութեան առաջին ճառագայթը եւ որ քաջարի Հայ ժողովուրդը իր քանի տարուայ դիւցազնական կռիւներով, իր տուած հերոսներու անվերջ շարքերով ազատութեան ոգին հրահրեց ամբողջ Թուրքիոյ մէջ: Ցետոյ վեր հանեցին Դաշնակցութեան դերը Թուրքիայի ազատագրութեան գործին մէջ:

ՎԱՆԻԿ
(Հայրենիք)

ՏԵՂԱՊԱՀԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ
ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Տեղապահ Սրբազանը, առջի օր, ընկերակցութեամբ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ատենապետ Յարութիւն էֆ. Ասլանեանի, Պատրիարքարանէն Ազգ. Հիւանդանոց գնաց, ուր ընդունեցաւ Հիւանդանոցի Տնօրէնութեան եւ պաշտօնէութեան կողմէ եւ Հիւանդանոցի ներքին վիճակին վրայ քննական տեղեկութիւններ ստանալէ ետքը, պտըտեցաւ զանազան յարկերը, ուր մխիթարեց հիւանդները եւ օրհնեց ծերերը: Յորեկուան ճաշը Հիւանդանոցի մէջ ընելով, գնաց Ս. Յակոբի Որբանոցը, անոր վիճակին մասին ալ մօտէն քննութիւն մը կատարելու համար: Այս վերջին այցելութեան միջոցին՝ Ն. Սրբազնութեան կ'ընկերանային Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Հիւանդանոցի անժամեայ Տնօրէն Խորայէլ էֆ. Հայկազն, ինչպէս նաեւ երկու ճարտարապետներ՝ Յակոբ Ունճեան եւ Սափան Համամճեան էֆ.ները:

Տեղապահ Սրբազանը ցաւով տեսաւ Որբանոցին խարխուլ վիճակը՝ զոր դարմանելու համար մտադիր է ամէն ջանք նուիրել: Այսօրուան Գարակէօզեան Որբանոց-Արհեստանոցի Խնամակալութեան նիստին պիտի պարզէ այդ խնդիրը:

ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶ

Բարիզէն քաշուած հեռագիրի մը համաձայն, չորեքշաբթի օր Պոլիս կը հասնի մեծանուն գրագէտ-գործիչը Մինաս Չերազ, Մէսաժըրիի Նիժէր շոգենաւով, որով նաեւ եկաւ Իզմիրլեան Սրբազան: Իր Բարիզէ մեկնումին առիթով՝ տեղւոյն Հայ գաղութը փափաքեր է հացկերոյթ մը տալ ի պատիւ իրեն, բայց ինք մերժեր է: Սակայն անցեալ կիրակի գիշեր, Թավէօն Բանթէօնի սրահին մէջ մտերմական հացկերոյթ մը սարքուեր է, ուրուն ներկայ գտնուեր են Ռուսահայ ծանօթ գրագէտ Շիրվանզատէ, Արշակ Չօպանեան, Տօքթ. Յովհաննէս խան Սրգլեան, Տիգրան Տօղրամաճեան են.: Շատ յուզիչ են եղեր ամբողջովին մտաւորական մարդոցմէ կազմուած այս հաւաքոյթին մէջ կատարուած խօսակցութիւնները: Բաժակաճառեր արտասաներ են Պ. Շիրվանզատէ՝ Ռուսահայերու կողմէ, Հայ մտաւորականութեան կողմէ՝ Պ. Արշակ Չօպանեան, Բարիզի Հայերու բարեգործական ընկերութեան կողմէ՝ Պ. Տօղրամաճեան եւ ուրիշ ներկայ ազգայիններ: Մասնաւորապէս ուշագրաւ է եղեր ատենախօսութիւնը Տօքթ. Սրգլեանի, որ Մինաս Չերազի վերադարձին առիթով յիշելով Ազգ. Կեդրոնական Վարժարանը, յայտարարեր է որ եթէ այդ կրթական հաստատութիւնը իր անյարմար վայրէն փոխադրուելով հաստատուի լաւագոյն տեղ մը, օրինակի համար Ազգ. գերեզմանատան օդասուն բացատքին մէջ, նոր շէնք մը կառուցանելով, եւ եթէ այդ նպատակը իրագործելու համար հանգանակութիւն մը բացուի, ինք պատրաստ է, իբր նախկին սան՝ որ ուսումը ձրիաբար այդ հաստատութեան մէջ ստացած է, տասը հազար ֆրանք նուիրել, երախտագիտութեան եւ մարդկային պարտքի մը կատարման համար: Այս առաջարկը, ինչպէս նաեւ բոլոր բաժակաճառերը եւ անոնց մէջ յայտնուած գաղափարները՝ ընդունուեր են ջերմագին ծափահարութիւններով: Մինաս Չերազ, պատասխանելով բոլոր բաժակաճառերուն եւ իրեն հանդէպ ցոյց տրուած համակրական զգացումներուն, յուզուած շեշտերով շնորհակալութիւն յայտներ է: Երեկոյթը վերջացեր է փայլուն հանդիսութեան մը շուքով եւ անմոռանալի տպաւորութիւն մը ձգելով ներկաներուն վրայ:

Մինաս Չերազ չորեքշաբթի իրիկուն Բարիզէն Մարսիլիա մեկներ է, ուրկէ հոս կը հասնի, ինչպէս ըսինք, այս չորեքշաբթի: Անշուշտ պաշտօնական մարմիններ եւ ազգայիններ արժանաւոր ընդունելութիւնով մը կ'ողջունեն ժամանումը Հայ մեծանուն վաստակաւորին, որ իր կեանքը նուիրած է ազգային շահերու պաշտպանութեան եւ կրթական, իմացական ու քաղաքական գործին առաջդիմութեանը եւ իբր այդ համակրելի անուն մը շահած, ամէն երախտագիտութեան արժանի մեծ դէմք մը դառնալով, Ազգին մէջ:

Պոլիս գտնուող Ակնցի ազգայինները արժանաւոր ընդունելութիւն մը ընելու համար ազգ. մեծ գործիչին, մասնաւոր շոգենաւ մը վարձած են ընդառաջ երթալու համար: Տոմսակին գինն է 10 ղրշ. եւ հասոյթը պիտի յատկացուի Ակնայ սովեալներուն:

ԽԱՍԳԻՒՂԻ ԹԱՂԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Եշ. օր կը վերաբացուի Ներսէսեան վարժարանը, Թաղեցիներուն փափաքին համաձայն, սակայն ո՛չ անոնց ուզած եղանակով դժբախտաբար. Թաղ. Խորհրդոյ քմահաճ կարգադրութեամբ ապիկար ու անկարող ուսուցիչ մը այս տարի կրկին հրաւիրուած է պաշտօն վարել, այս կերպով հարկ պիտի ըլլայ Տնօրէնին ուրիշ օգնական մըն ալ տալ, որով տարեկան **ԵՐԵՔ ՀԱԶԱՐ** ղրուշի անհարկի շռայլութիւն մը պիտի ըլլայ Թաղին սնտուկէն:

Հանգուցեալ Շահպազ էֆ. 200 ոսկի նուիրած էր եկեղեցւոյ նորոգութեան համար. այդ գումարը անբաւական նկատուելով 400 ոսկի ալ եկեղեցւոյ սնտուկէն յատկացուեցաւ, անհարկի կերպով եւ կարելի չեղաւ 300 ոսկի ծախսելով գոնէ «վարժարան»(՞) կոչուած անկերպարան ու անյարմար շէնքին դասարանները լայնցնել: Բայց ամիսներէ ի վեր փլփլած վարժարանին պատին շինութեան 300 ղրուշն իսկ կը զլացուէր. կարելի՞ էր միթէ 300 ոսկի տրամադրել դպրոցին բարեկարգութեան համար:

Խասգիւղի բիւսկիւլ բանող գործաւորուհիները իրենց աշխատութեան համեմատութեամբ գին չվճարուիլը տեսնելով գործադուլ ըրած են, պահանջելով որ 60 ղրուշնոց բիւսկիւլին օխան 100 ղրուշի բարձրացնեն վարպետները: Բանթող գործաւորուհիներուն նիւթական ու բարոյական աջակցութիւն ընծայելու համար Թաղեցի երիտասարդներէ եւ գործաւորուհիներէ յանձնախումբ մը կազմուած է որ պիտի դիմէ նաեւ բիւսկիւլի վաճառականներէն Սեթեան Միհրան էֆ.ի եւ ուրիշներու, որոնք վստահ ենք թէ նկատի կ'առնեն գործաւորուհիներուն այս արդար պահանջքը:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Իթթիհատ վէ Թէրագգը թերթին մէջ կը կարդանք թէ Վանայ Դաշնակցական քոմիթէին կողմէ Տօքթ. Սարգիս Ըշմանեան, Օսմ. Միութ. եւ Յառաջ. Քոմիթէին Օգոստ. 20 թուակիր հեռագիր մը ուղղուած է, որով կ'ըսուի թէ Սահմանադրական վարչութեան հռչակման վրայ երկու երեք օրէ ի վեր լեռներէն քաղաք իջած են, թէ քաղաքակրթութեան համար զոհուող դժբախտ ժողովրդեան ներկայացուցիչներն ըլլալով 20 տարիէ ի վեր շատ անգամ առանձինն կռուած են Ազատութեան եւ Արդարութեան համար: Հեռագրին մէջ կ'ըսուի նաեւ թէ Դաշնակցութիւնը՝ յեղափոխութեան մէջ միշտ Օսմանեան համերաշխութեան վրայ վստահած է եւ թէ իր յոյսերը նուիրագործած է Բարիզի Համաժողովը:

Օսմ. Քոմիթէին կեդրոնատեղին փոխադարձաբար հեռագիր մը ուղղելով, ըսած է թէ մեծ յարգանքով ընդունած է այդ հեռագիրը, եւ խնդրած է որ Օսմ. Քոմիթէին կողմէ մօտ օրէն Վան երթալիք ներկայացուցչին, հաղորդակից Նէճիպ պէյի հետ խորհրդակցութիւն կատարուի եւ տեղական պահանջներու համաձայն հարկ եղածը ի գործ դրուի:

ԵԷՏԻԳՈՒԼԷԻ ԱԳԱՐԱԿԸ

Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ. Չիլինկիրեան նախընթաց իրիկուն անձամբ Մեծ-Եպարքոսին մատոյց Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին կողմէ Թագրիր մը, Եէտիգուլէի Երուսաղէմապատկան ագարակին գրաւման խնդրին մասին: Քեամիլ փաշա սիրով ընդունելով առաջարկը, խոստացաւ դատական նախարարին գրել եւ խնդիրը կարգադրել տալ բաղձալի վախճանով: Տեսակցութեան ընթացքին, Մեծ-Եպարքոսը Տ. Յարութիւն Պատրիարքէն զատ յիշեց նաեւ հանգուցեալ Եսայի Պատրիարքը, զոր անձամբ ճանչցած էր 30-40 տարի առաջ, այն թուականին երբ Երուսաղէմի կառավարչութեան պաշտօնին մէջ կը գտնուէր:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ Հայոց Կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ Պոլսոյ եկեղեցական եւ աշխարհական երկու ժողովներու ընտրութիւնը կատարելու համար, ասկէ առաջ Պատրիարքարանէ թագրիրով մը դիմում եղած էր Բ. Դրան, Ընդհանուր Ժողովին կազմութեան համար: Այս անգամ Եպարքոսական Թէզքէրէ մը կը ծանուցանէ Ազգ. Պատրիարքարանին կազմել Ընդհանուր Ժողովը եւ կատարել պատգամաւորներու ընտրութիւնը:

ՏԵՂԱՊԱՀ Սրբազանին յանձնարարութեամբ, Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ եպիսկ. մէկ քանի օրէն հոգեհանգստեան պատարագ պիտի մատուցանէ ողբացեալ բանաստեղծ եւ մեծանուն գրագէտ Եղիա Տէմիրճիպաշեանի հոգւոյն համար:

ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ Սրբազան երէկ Սկիւտար իր բնակարանին մէջ ընդունեց Տ. Ղեւոնդ վրդ. Մագսուտեանի բարի գալստեան այցելութիւնը: Ն. Սրբազնութեան այցելեցին նաեւ Միհրան էֆ. Սեթեան, պարսկական դեսպանատան կողմէ Տօքթ. Սամուէլ խան Լապճինճեան:

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ, քննելու համար Պիլէճիկցի ազգայիններու կողմէ տրուած բողոքը, մասնախումբ մը կազմեց հետեւեալ անձերէն. Տ. Գնէլ Ծ. Վ. Գալէմքեարեան, Մարգար էֆ. Ունճեան եւ Յակոբ էֆ. Յակոբեան: Մասնախումբը յառաջիկայ շաբթու նիստ պիտի գումարէ:

«ՍԷՆԻ ԳԱԶԷԹԱ» իր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ կը գրուատէ առաջարկը Հալգալըի երկրագործական վարժարանի ուսուցիչ Հայկազն էֆ. Պէկեանի, որ ինքզինքը թեկնածու ներկայացուցած է: Կը ձայնակցինք Սէնի Գազէթի գովասանքներուն՝ ուղղուած Պէկեան էֆ.ի արժանիքներուն եւ հմտութեանը, շեշտելով միեւնոյն ատեն թէ՝ շատ փայլուն անդամ մը ունեցած կ'ըլլայ Օսմ. Խորհրդարանը, եթէ իր մէջ համրէ Պէկեան էֆ.ի պէս կարող, բազմահմուտ, ուղղամիտ երեսփոխան մը: Պէկեան էֆ. Ապուչէխցի է եւ ուսումը առած է Ֆրանսայի մէջ: Քառորդ դարէ ի վեր կը զբաղի իմաստասիրական, գիտական եւ ընկերաբանական հարցերու ուսումնասիրութեամբ եւ քաջ տեղեակ է գաւառներու ներքին կացութեան:

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻՆ ազգային մը հետեւեալ բաց նամակը կ'ուղղէ Օրթագիւղի Երեսփ. Ժողովի Ընտրական Ժողովին նախագահ Մանկունի եպիսկոպոսին. «Ստացայ երեսփոխանական ընտրութեան եռապատիկ ցանկը, որով միանգամայն կը հրահանգէիք եւ կը յիշեցնէիք թէ ընտրելիք երեսփոխանները պէտք է ունենան տէրութեան եւ ազգային գործերու հմտութիւն, եւ ըլլան անկաշառ ու անբասիր նկարագրի տէր, ուսեալ եւ ազգային շահերու պաշտպանութեան կարող եւ նախանձախնդիր անձեր: Եւ դիւրութեան համար ալ ցոյց տուած էիք հետեւեալ անձերը, չմոռնալով նաեւ «դուրսէն ալ կրնաք ընտրել» բանաձեւը: Երեսփոխանութեան թեկնածուներն են. Աբիկ Մուպահաճեան, Ապրօ Շաթոն, Առաքել Պիպեռճեան, Արամ Ալլահվերտեան, Արթին Մանուկեան, Միհրան Խանճեան էֆ.ները: Ցաւ է ինձ յայտնել, Ս. Հայր, որ ձեր պահանջած առաւելութիւններն ո՛ւր, ներկայացուած անձերն ուր: Ս. Հայր, ինչ շուտ մոռցած էք լրագիրներու մէջ եղած հրատարակութիւնները: Այսպէ՞ս կ'ըմբռնէք անբասիր նկարագիրը: Կը մոռնա՞ք թէ, Ս. Հայր, չէին քաշուեր լրտեսութիւն կատարելու այն տարին, երբ Հայերու սիրտը կ'արիւնէր, հոգին կը վառէր: Կը մոռնա՞ք, Ս. Հայր, երբ հարուստներէն մինչեւ օրական հացի կարօտ Հայերը խանութնին գոցելով կը բողոքէին ջարդի եւ հալածանքներու դէմ, միայն Առաքել Պիպեռճեանն էր որ Պապը Ալի ճատտէն խանութը բացած ինքզինքը կը ցուցնէր: Ասո՞նք են որ հիմա իբր երեսփոխանական ընտրելի կը ներկայացուին: Արթին Մանուկեան աղէկ է իբր Թաղ. Խորհրդի անդամ, բայց ոչ իբր երեսփոխան: Իսկ մնացեալ երկուքը, Խանճեան եւ Ալլահվերտեան, մեծ-աղաներ են, ինչպէս տեսնուեցաւ իրենց Թաղականութենէն: Այսպէս, Ս. Հայր, ձեր ներկայացուցած այս ցանկն է որ պիտի ընտրուին երեսփոխան եւ այդ երեսփոխաններէն է որ պիտի կազմուի Երեսփ. Ժողով, եւ ասո՞նք են որ որբերուն, այրիներուն, կեղեքեալներուն դարման պիտի ընեն: Վա՜յ մեր գլխուն:»

Ս. Մանավեան

ՏԵՂԱՊԱՀ Սրբազանին կողմէ Տ. Գնէլ Ծ. Վ. այսօր փոխադարձ այցելութեան կ'երթայ Քրէտի Լիոնէի անօրէն Պ. Կորկօլի:

ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ Ատեանը Պատրիարքարանի մէջ գումարուեցաւ երէկ: Ներկայ էին Տ. Մկրտիչ եպիս. Վեհապետեան, Տ. Ներսէս Վ. Խորիխանեան, Միքայէլ Աչճեան եւ Հմայեակ Էքսէրճեան քահանաները: Նախ Ատեանը լսեց Վահրիճ Վ.ի բերանացի յայտարարութիւնները եւ քննեց եղած ամբաստանութիւնները: Ժողովը վերջնական որոշում մը չտուաւ: Անյայտ է որ Վահրիճ Վ. արդարանայ:

ՀԱՃԸՆԻ երեսփոխան ընտրուած է ատամնաբոյժ Տօքթ. Տէօվլէթ Տատուրեան, որ մայրաքաղաքս հաստատուած է տարիներէ ի վեր:

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ նորակազմ Թաղ. Խորհուրդը հոգաբարձութիւն մը ընտրեց վարժարանին համար, որուն Տնօրէն կարգուած է ծանօթ ուսուցիչ Տիար Միսաք Սուրեան:

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒԻ ԴՐՍԻ Թաղեցիները Տեղապահ Սրբազանին դիմելով, խնդրած են որ Մայր Եկեղեցիի Թաղէն անջատուի իրենց Թաղը եւ առանձին հրահանգ տրուի երեսփոխան ընտրելու համար:

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Թէքէ Թատրոնին մէջ այս գիշեր տեղի կ'ունենայ հայկական նոր խումբին առաջին ներկայացումը:

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ Հոգաբարձութիւնը ի գիտութիւն բարեպաշտ ազգայնոց պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ըստ տրամադրութեան կտակի եւ ըստ փափաքանաց Սափրիչ արհեստաւորաց՝ Գեր. Տ. Մուշեղ Ս. Եպիսկոպոս հրաւիրեալ է յառաջիկայ Երեքշաբթի (2 Սեպտ.) Հաստատութեանս Ս. Փրկիչ եկեղեցւոյ մէջ Հոգեհանգստեան պաշտօն եւ պատարագ մատուցանել ի յիշատակ ննջեցելոց յիշեալ բարերար արհեստաւորաց:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքը շնորհակալութեան գիր մը գրած է Պարսից դեսպանին եւ Ա. Թարգման Յովհաննէս Խանի, որոնք իրենց մեծագիր լուսանկարները նուիրած էին Երուսաղէմ այցելութեան միջոցին:

ՄԱՔՐԻԳԻՒՂԻ կրթասիրական Ակումբին իբր անդամ արձանագրուած բոլոր անձինք ինչպէս նաեւ ամէն անոնք որ կը փափագին անդամակցիլ, կը հրաւիրուին գումարուիլ վաղը, կիրակի, Տատեան վարժարանի սրահին մէջ, ժամը ճիշդ 2ին (Ը. Ե.) Դիւանի ընտրութիւնը կատարելու համար:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ Խորհուրդը իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով. — Ա. Խորհուրդը նկատելով որ Օրթաքէօյի Թաղ. Խորհուրդը՝ հակառակ կրկին յանձնարարութիւններու՝ դարձեալ անգործադրելի թողած է վարչական անօրէնութիւնը Թաղին ազգ. վարժարաններու նախորդ ուսուցչական մարմինին առնելիքներու հաշուեցուցակի առաքման մասին, կարեւորը սահմանեց եւ որոշեց յայտագրել Ուսումնական Խորհրդին: Բ. Խորհուրդը Խառն Ժողովին որոշման եւ Տեղապահ Սրբազանին պաշտօնագրին համաձայն՝ ատոր պէտք եղած հրահանգը որուն որ անկ է, հրաժարեալ Թէքեաճեան Արիս եւ Մելիքեան Մկրտիչ էֆ.ներու թոշակներու շարունակութիւնը Օգոստոսի սկիզբէն դադրեցնելու Կեդրոնական հաշուետոմարներուն մէջ: Գ. — Խաչերեան եղբայրներու կտակային խնդրին նկատմամբ Օրթաքէօյի Թաղ. Խորհրդին կողմէ ուղղեալ գրերը նկատողութեան առաւ. ի ներկայութեան անոնց փոխանորդ Ագնուրեան Յարութիւն էֆ.ի, եւ խնդիրը եզրակացնելով որոշեց ի ձեռին ունենալ (կտակարարներէն) մնացողներու մահուան վկայագիրը, ըստ այնմ կարեւորը տեղեկագրելու համար Ազգ. Վարչութեան պատշաճ գործադրութեան: Դ. — Խորհուրդը լսեց Զօպանեան Միհրան էֆ.ի բացատրութիւնները իր պաշտօնավարութեան ատենի հաշիւներու մասին եւ խորհրդակցութենէ մը ետքը նորագոյն հրահանգի պէտքը զգալով որոշեց տեղեկագրել Վարչութեան: Ասկէ զատ զբաղեցաւ Խորհուրդը Էվերէկի եւ Մուճուտանի դրամական եւ կալուածական ծանօթ խնդիրներով եւ հարկ եղած տնօրինութիւնները ըրաւ անոնց մասին:

ՀԱՅԵՐԷՆ ՆՈՐ ՕՐԱԹԵՐԹ ՄԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ.—Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ Արձագանգ անուն նոր օրաթերթ մը պիտի հրատարակուի Իզմիրի մէջ: Արտօնատէրն է Արեւելեան Մամուլի Տնօրէն Տիար Հրանտ Մամուրեան: Իսկ խմբագրապետն է Տիար Վահան Թօշիկեան, որ պիտի ըլլայ թերթին վարիչն ու պատասխանատուն: Երկու տարի յետոյ թերթին արտօնութիւնը պիտի փոխանցուի Վահան Թօշիկեանի, երբ օրինական տարիքը թեւակոխէ: Յաջողութիւն եւ յարատեւութիւն կը մաղթենք մեր նոր պաշտօնակցին:

ԱԲՐԱՀԱՄ ԷՖ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ արտօնութիւն ստացած է հրատարակելու իր եղբօր՝ ողբացեալ գաւեշտագիր Գէորգ Այվազեանի «Մամուլ»ը:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԱՏԵՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
VII

Յեղափոխութիւնը եւ Սահմանադրութեան հաստատումը Թուրքիոյ մէջ:

Ատենախօս Թ. ԽԱՇՄԱՆԵԱՆ տեղի կ'ունենայ այս կիրակի, երեկոյեան ժամը 8ին (Ը. Թ.) ԳԱՏԸՐԳԻՒՂի Արամեան վարժարանի պարտէզին մէջ:

Մուտքը ազատ է:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԷ

Կ. Պոլիս 20 Օգս. 908

ՀՆՉԱԿԵԱՆ

ԵՐՐՈՐԴ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Հնչակեան Կուսակցութեան Պոլսոյ մասնաճիւղը, կիրակի օր, Օգոստոս 31ին, կէս օրէ ետք ժամը 7ու կէսին (Ը. Թ.), պիտի ունենայ հրապարակային ժողով, Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ:

Հրաւիրուած են ատենախօսելու.

1. Ընկ. Սապահ-Գիւլեան, խմբագիր «Հնչակ»ի. նիւթն է
«Եւրոպա եւ Նոր Թուրքիա»
2. Հմայեակ էֆ. Խաչովեան, փաստաբան, նիւթն է տաճկերէն լեզուով՝
«Հնչակեան կուսակցութիւն եւ անոր ներկայ դիրքը»
3. Օսմանեան Միութեան եւ Յառաջդիմութեան Քոմիթէի անդամ ընկեր X., իրեն նիւթ ունենալով՝
«Թուրքիոյ բաղկացուցիչ տարրերու համերաշխութեան անհրաժեշտութիւնը»

Ուստի կը հրաւիրուի երկսեռ հասարակութիւնը, առանց ազգի խտրութեան, ներկայ ըլլալ այն ժողովին եւ օգտուիլ անկէ:

ՊՈԼՍՈՅ ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Կ. Պոլիս 29 Օգս. 908

ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ
ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Վաղը ցորեկ ամենափայլուն ցերեկոյթ մը կու տայ Թուրք եւ Հայ Տիկնանց Միութիւնը Վարիէթէ Թատրոնին մէջ: Արդէն ամէն յաջողութիւն կը խոստանայ այս ցերեկոյթը, որուն շուքին ու փայլին համար ո՛չ մէկ ջանք խնայած է Միութեան մասնախումբը, կազմելով յայտագիր մը, զոր տեսնելով կարելի է գաղափար մը ունենալ հանդէսին վրայ: Օթեակները եւ Ա. կարգի թիկնաթոռները սպառած են. Բ. կարգի աթոռ եւ մուտքի տոմսակ կը ծախուին թատրոնին դուռը:

Ահաւասիկ յայտագիրը.

Ա. ՄԱՍ

Զինուորական Նուագախումբ
Քայլերգ «Իւնիօն է Բրօկրէ» Յ. Սինանեանի

1. Ճէլալ Սահիր պէյ՝ Բանախօսութիւն Թուրքերէն Ֆեմինիզմի վրայ
2. Օր. Սրբուհի Տ. Տատեան՝ մանտոլինի վրայ — Հանդարտական պարերգ
3. Աղեքս. Փանոսեան՝ Արտասանութիւն «Հայրենեաց երգ» Բէհմայ պէյի
4. Օր. Գավաֆօղեան՝ Երգ «Մայր Արաքսի» Բանաս. Գամառ-Քաթիպայի
5. Տ. Վահրամ Փափազեան՝ Մենախօսութիւն — «Օրհնութիւնը», Ֆր. Գօբբէի

Բ. ՄԱՍ

Նուագախումբ
Կատակերգութիւն հայերէն լեզուով 1 արար
Խումբ մը Թատերասէրներու կողմէ

Գ. ՄԱՍ

Նուագախումբ

1. Օր. Մատլէն Նազուպեան՝ Ճառ Թուրքերէն
2. Տ. Վահրամ Փափազեան՝ Մենախօսութիւն — «Մէթէրնիխ», «Aiglon»ի Գ. արարէն
3. Տ. Եր. Կիւլնաճօֆ՝ «Africaine». Նէլուսքոյի պարերգը
4. Օր. Սէնիհէ Ապտ. Ասիլ պէյ՝ Արտասանութիւն — Հայրենաշունչ քերթուած մը Հայերէն լեզուով
5. Տ. Վահրամ Փափազեան՝ Մենախօսութիւն — «Բարի Ախորժակ», Ռիշ. Պլաւէ, Ֆրանսերէն

Դաշնակով պիտի ընկերակցի
Տ. Յար. Սինանեան

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ
ՊՈՒԼԿԱՐ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Շիշլիի բարձունքին վրայ կառուցուած պուլկարական վարժարանին մէջ երեքշաբթի առտու տեղի ունեցաւ փայլուն նուագահանդէս մը՝ մասնակցութեամբ ծանօթ արուեստագէտներու եւ Վառնայի պուլկար երաժշտախումբին: Կարգադիր Մասնախումբին կողմէ պատրաստուած էր ճոխ ու այլազան յայտագիր մը որ անթերի գործադրուեցաւ: Ներկայ էր երկսեռ խուռն բազմութիւն մը, ուր ի մէջ այլոց կը նշմարուէին պուլկար Էկզարքարանին գործակատար Պ. Կէլէֆ, պուլկարական հիւանդանոցի բժշկապետը՝ Տօքթ. Նազումեան, Տօքթ. Յակոբեան, պատուիրակութիւն մը Օսմ. Քոմիթէին կողմէ, պուլկար ուսուցչական մարմինը, Երիտասարդ Թուրք սպաներ եւ ծանօթ պուլկար եւ հայ ընտանիքներ: Նուագահանդէսի միջոցին Վառնայի պուլկարական նուագախումբը շատ գեղեցիկ կտորներ նուագեց մեծ յաջողութեամբ եւ արժանացաւ ծափահարութիւններու եւ գնահատումներու:

ՀԱՅ-ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԲԵՄ

ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ՔԱՐՈԶԵՆ.—

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ ժամը 3.45ին Բրոֆ. Յ. Հ. Ճէճիզեան:

∴ Սկիւտարի մատուռին մէջ ժամը 3ին Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան:

∴ Կետիկ փաշայի Ամերիկեան վարժարանին մէջ (Լանկայի եկեղեցիի պաշտամունք) ժամը 3.45ին Պատ. Կ. Պէրպէրեան

∴ Գայալը-Հաւսի մատուռին մէջ ժամը 4.15ին Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան:

∴ Խասգիւղի մատուռին մէջ ժամը 7ին Վեր. Ս. Յ. Զորիկեան:

ԵՐԻՏ. ՔՐԻՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՂՕԹԱԺՈՂՈՎ

Գում-Գափուի Բէթէլին մէջ, ժամը 8.30ին, Նիւթ Սաղմ. ԶԹ, 14.

∴ Սկիւտարի մատուռին մէջ, ժամը 7ին, Նիւթ Մատթ. Թ. 27.

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 11 սեպտ.—Պ. Ռայթ իր օդաչու գործիքով նոր փորձ մը կատարեց եւ 65 վայրկեան ու 52 երկվայրկեան կեցաւ օդին մէջ, ինչ որ ուրիշները չեն ըրած մինչեւ հիմա:

ՓԱՐԻԶ.— Պերլինի ֆրանսական դեսպանին տեղեկութիւն տրուեցաւ թէ Վիլհէլմ կայսրը վերին Ալզասի մէջ ինքնաշարժ կառքով պտոյտ կատարած ատեն կը փափաքի ֆրանսական հողը մտնել: Հրաման տրուեցաւ պէտք եղած տեղերը բարեկարգական միջոցներ ձեռք առնել սահմանագլուխին վրայ:

— Վիլհէլմ կայսրը Շլուխթի կիրճը ժամանեց եւ կէս ժամու չափ կեցաւ՝ գիւղակը դիտելու. յետոյ Ալթէնպէրկի օթէլը վերադարձաւ: Օրը տարաժամած ըլլալով Վիլհէլմ կայսրը չկրցաւ ընդունիլ ֆրանսական իշխանութեանց հրաւէրը՝ Հոնէք լեռը այցելելու համար:

—Երդուեալ դատաւորները ժխտական վճիռ մը տուած ըլլալով, եղեռնադատ ատեանը անպարտ արձակեց Կրէկօրին:

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— Ռութէր կը ծանուցանէ թէ Վիլհէլմինա թագուհին քարտուղարին մէկ յայտարարութեան նայելով, սխալ է այն լուրը թէ թագուհին ժամանակէն առաջ ծննդաբերութիւն ունեցած ըլլայ:

ՊԵՐԼԻՆ.— Թան ըսած էր թէ գերման հիւպատոս Պ. Վասէլի ուղեւորութեան գլխաւոր նպատակն է Մօլայ Հաֆիզը դրդուցանել էլ-Մէնէպիի խորհուրդներուն դէմ: Նորտ Տոյչէ Ալկեմայնէ Ցայթունկ այդ առթիւ կ'ըսէ.— «Շատ եղական եղանակ մըն է Մարոքի մասին կատարուելիք միջազգային խօսակցութիւնները պատրաստելու, եւ այն միջոցին երբ Ֆրանսա կը բաղձայ Գերմանիոյ հաւանութիւնը ձեռք բերել իր մասնաւոր առաջարկութեանց համար, ֆրանսական լրագիրները անհիմն կասկածներու կ'ենթարկեն գերման հիւպատոսին նպատակը, առանց պատճառի. Նաեւ թշնամական լեզու մը կը գործածեն գերման քաղաքականութեան դէմ:»

ՓԱՐԻԶ.— Սակարանին մէջ գործ չկայ ընդհանուր կերպով. առջի օրուան գիները կը շարունակեն: Ֆրանս. Ռանթին գիները գրեթէ անփոփոխ են. նաեւ օտար արժեթուղթերը: Օսմ. արժեթուղթերուն գիները հաստատ են: Օսմ. Միացեալը 95.67 գոցուեցան: Պանքա Օթոմանը՝ 464: Լոնտոնի Սակարանին մէջ անգլիական քոնսոլիտէններուն գիները տկար են. ամերիկեանները՝ հաստատուն: Հարաւային Ափրիկէի հանքային բաժնեթուղթերը նուազ հաստատուն են:

ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ
ԼԵԶ. ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԱՅԵԱՑ

Վարժարանիս 11րդ. շրջանն սկսաւ, մեր գիշերօթիկ եւ ցերեկեայ աշակերտները կը հրաւիրուին վարժարան:

Վարժարանս ունի երեք դասընթացք, Մանկապարտէզ՝ 3 տարի, Նախակրթարան՝ 4 եւ Ուսումնարան՝ 3 տարի:

Վարժարանիս նպատակն է ուսուցանել վաճառականութիւն եւ լեզու, կարեւոր ուսմանց եւ գիտութեանց ճիւղերով միասին:

Ինչպէս յայտնի է, Օսմ. Սահմանադրութիւնը ընդարձակ ասպարէզ կը բանայ Հայ ազգին. ազատ Հայրենիքի ուսեալ ու լեզուագէտ անհատները պիտի գնահատուին պետական-վարչական գործերու մէջ, ինչպէս պիտի քաջալերուին անհատական պաշտօններու մէջ ալ:

Ուստի վաճառականութեան, լեզուագիտութեան, վարչագիտութեան եւ նմանօրինակ ազատական ասպարէզներու համար պատրաստուելու փափաք ունեցողներ կը հրաւիրուին աշակերտիլ մեր վարժարանին, ուր պիտի վայելեն ընտանեկան խնամք հայկական լուրջ դաստիարակութեամբ:

Վարժարանիս ծրագիրն ու կանոնագիրը ձրի կը ղրկուի փափաքողաց: Դիմել Բագրատունի վարժարան Բերա, Բանկալթի:

Հիմնադիր-Տնօրէն
1—10 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ԻԼԱՆ

Զըրաաթ Պանգասը բիլանդօսնըն 1324 սենէսի թէրթիպինին նէշրինէ գարարգերին խիլալը [illegible] պիրինճի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ եէտիտէ Թիճարէթ վէ Նաֆիա նէզարէթը ճէլիլէսի տաիրէսինտէ գօմիսիօնը մախսուսա մարիֆէթիլէ ալէնէն քէշիտէ գըլընաճաղը վէ [illegible] գազանմըշ [illegible] [illegible] սաաթ ալթըտա գատար Զըրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիյյէսինէ [illegible] օլունաճաղը իլան օլունուր:

Ֆի 28 Թէմմուզ 324 2—1

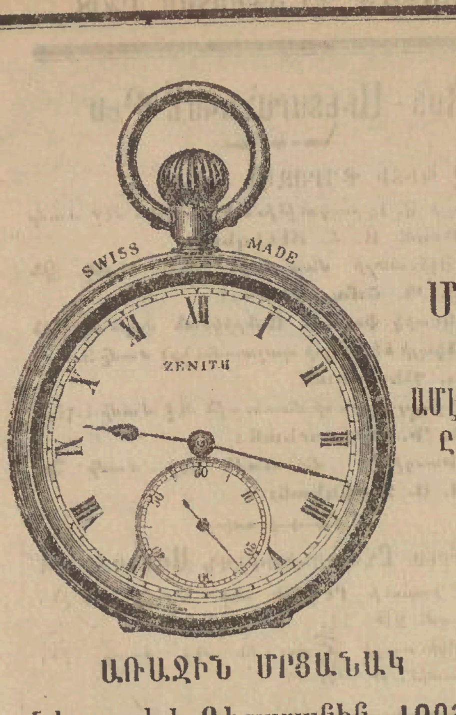

ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿ
Նէօշադէլի Դիտարանին. 1903

Ո՛Ր Ն Է
ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ
ԵՒ
ԱՄԵՆՈՒՍՏ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ
ՄԻԱԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԱՄԷՆ ՄԵԾԱԳԷ ԵՒ ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ
Ընդհ. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
Գ. ՍԱՐԳԻՍՕՖ եւ Ընկ.

ԶԵՆԻԹ

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ ԲԱՐԻԶ, 1900

Ո՛Ր Ն Է
ԺԱՄԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ՅԱՌԱՋԴԻՄՈՒԹԵԱՆՑ
ԲԱՐՁՈՒՆՔԻՆ ՎՐԱՅ ԳՏՆՈՒՈՂ
ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԹԻՒ 16 — ՊԱՀՃԷ ԳԱՓՈՒ — ԹԻՒ 16
Օռօզդի-Պաք հաստատութեան դիմացը
Կ. ՊՈԼԻՍ

ԱՐՏԱՔՈՅ ՄՐՑՄԱՆ
Անդամ Ժիւրիի, Միլան. 1906

Մեր յարգոյ յաճախորդներուն դրականապէս ապացուցանելու համար մեր ԶԵՆԻԹ ժամացոյցին ուրիշ ամեն ժամացոյցներէ ունեցած բացարձակ առաւելութիւնները, վերոյիշեալ երեք յատկութիւններէն, այսինքն Երախանամ յօրինուածք, տոկունութիւն եւ բարձր ճշդութիւն (haute précision), միոյն մէջ իսկ թերացող ԶԵՆԻԹ ժամացոյց մը եթէ գնորդներու կողմէ մեզ վերադարձուի պատրաստ ենք վճարելու փոխարժէքը, առանց ո եւ է առարկութեան։ 50—15

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

(ՍԿԻՒՏԱՐ-ՍԷԼԱՄԻԷ)

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՅ

34րդ տարեշրջան 1908-1909

Ստորագրեալս պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան թէ իր ողբացեալ Հօր հիմնած յաւէտ նուիրական վարժարանին անօրէնութիւնը ինք կը ստանձնէ [illegible] Պատրիարքական Տեղապահ Տ. Դուրեան Սրբազանի հովանաւորութեան տակ, ներքին վարչութեան մէջ իրեն օժանդակ ունենալով իբր դեր Տնօրէն Լեւոն էֆ. Թաշճեանը, որ երկար ատենէ ի վեր գրաւած է ծնողաց վստահութիւնը եւ աշակերտաց համակրանքը եւ որ ուսումնական բարոյական վեհանձն հոգը պիտի ունենայ։ Վարժարանին նիւթական մատակարարութիւնը կը յանձնուի Լեւոն էֆ. Պագալեանի որ հիմնադրին օրով գնահատուած է իր պարկեշտութեամբ եւ փորձառութեամբ։

Վարժարանիս 33րդ տարեշրջանը կ՚սկսի Սեպ. 1 Բշ. օր։ Դասախօսութիւնք կ՚սկսին հոկտ. 8 Բշ. օր։ Այս միջոցին կը կատարուին պայմանաւոր աշակերտաց վերաքննութիւնք։

Ծնողքներէ եւ պաշտպաններէ կը խնդրուի դիմել Տնօրէնութեան։

Տնօրէն Պէրպէրեան վարժ.ի
10—10 Օ. Ռ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԷԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՔ՝ Ադրիանուպոլիս, Գոմիւրճինէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա եւ Պոլիս), Մանաստըր, Սկիւպ եւ Իզմիր։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ խնամով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ եւ Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ՚ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ՚ընդունի ի տես վճարելի եւ 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանք տը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—18

ԿԵԴՐ. ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈԼԷՃ, ԱՅՆԹԱՊ

Գոլէճիս ԼԹ. տարին կը սկսի Սեպտ. 9, 1908 (Ն. Տ.)։ Կ՚ակնկալուի թէ նոր ննջարանը եւ նոր ճաշարանը գործածուելու պատրաստ պիտի ըլլան այս տարի։ Ուսմնողութեան տարեթոշակը, 2 Օսմ. ոսկի, Նախապատրաստականին եւ 3 Օսմ. ոսկի Գոլէճին համար, եւ 8 Օսմ. ոսկի գիշերօթիկներու ծախքերուն համար։ Ուսանողութեան թոշակին ամբողջ եւ գիշերօթիկներուն թոշակին կէսը կը պահանջուի Սեպտ.ին գոլէճ մտնելուն ատենը եւ գիշերօթիկներուն թոշակին մնացածը Յունուարին։ Բոլոր նոր ուսանողները կ՚ընդունուին քննութեամբ, եթէ հակառակին համար մասնաւոր կարգադրութիւն չըլլայ։ Մուտքի քննութիւնը տեղի պիտի ունենայ Սեպ. 2-8 բստ հետագայ ցուցակին.

Դշ. Սեպ. 2, ժմ. 8 (Ը. Ե.) Թուրքերէն (բոլոր կարգերուն)։ Եշ. Սեպ. 3, ժմ. 8 Հայերէն, Արաբերէն (բոլոր կարգերուն)։ Ուր. Սեպ. 4, ժմ. 8 Անգլիերէն (բոլոր կարգերուն)։ Շբ. Սեպ. 5, ժմ. 8 Հին Կտակարան եւ Քրիստոսի կեանքը։ Ժմ. 1.30 Պատմութիւն Թուրքիոյ։ Բշ. Սեպ. 7. 8 Մուտ եւ Է. կարգի Աշխարհագրութիւն։ ժմ. 3.30 Պատմութիւն Հայոց։ Գշ. Սեպ. 8, ժմ 8 Մուտ եւ Զ. կարգի Թուաբանութիւն։ Ժմ. 10 Յատակագիծ Պատմութեան (Է. կարգ)։ Ժմ. 1.30 Է. եւ Ն. կարգ Այճէպրա։

Այն ուսանողները որոնք ներկայ չեն գտնուիր որոշուած ժամանակը իրենց մուտքի քննութիւններուն համար, պարտին վճարել մէկ մէճիտ, ուրիշ օր մը կատարելու համար քննութիւնը։ Փափաքելի է որ, որչափ կարելի է, բոլոր ուսանողները վճարեն իրենց պարտքերը եւ ընդունին իրենց կարգի տոմսակները եւ գիրքերը Սեպտ. 9էն առաջ։ Գոլէճին դրամատունը բաց պիտի ըլլայ այս նպատակաւ Սեպ. 5, 7 եւ 8։

Նախագահին Ամերիկա բացակայութեան ատեն բոլոր խնդիրները, առաջարկութիւնները եւ ուրիշ թղթակցութիւնները պարտին ուղղուիլ առ Տնօրէնն, Վեր. Ֆ. Ֆ. Կուտսէլ, Այնթապ։ 6—6

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴՊՐՈՑ

ՊՐՈՒՍԱ

Պրուսայի այս դպրոցը կը բացուի Սեպտ. 9ին չորեքշաբթի։ Տարեթոշակն է 12 Օսմ. ոսկի։ Դաշնակի եւ երգեցիկ համար զատ վճարում կ՚ըլլայ։ Հայ եւ յոյն աշակերտուհիներ կ՚ընդունուին։ Դպրոցին լեզուն անգլիերէն է։ Բայց լաւ խնամ կը տարուի մայրենի լեզուներու ուսուցման։ Եւրոպացի վարժուհի մը կ՚աւանդէ ֆրանսերէն եւ երաժշտութեան դասերը։ Մասնաւոր ուշադրութիւն կ՚ընծայուի պարզ կարի եւ կարուձեւի։ Դպրոց մտնել փափաքողներ անմիջապէս դիմելու են Միս. Հ. Կ. Փաուըրսի, Պայալըլ Հասս Կ. Պոլիս։ 10—10

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆ

Ամենաբարձր գնահատումներու արժանացած զանազան ցուցահանդէսներու մէջ։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐ՝ Պօն, Ալժէրի, Մարսիլիա, Ռուան, Պորտօ, Բարիզ, Լէվալուա-Բէրրէ
ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ՝ Ֆիլիբվիլ, Ալժէ, Օրան, Լիոն, Սէթ, Տիժօն, Պարսելոնա, Ժընէվ

AMER PICON
PHILIPPEVILLE
G. PICON
AMER PICON

ԱՄԷՐ ԲԻՔՈՆԸ, ամենէն շատ քինքինա պարունակող սա կազդուրիչ ըմպելին, պատրաստուած է ալժէրիական հողի յատուկ տունկերով։ Իր կազդուրիչ ու հակատենդային յատկութիւններուն համար է որ կը յանձնարարուի անոր գործածութիւնը։ Առաւօտ ու իրիկուն ճաշէն առաջ առնուած ատեն՝ բարեբար ազդեցութիւն մը կ՚ունենայ։ Այդ ըմպելիին շնորհիւ մարդուս սպառած ուժերը կը վերանորոգուին եւ տենդէ զերծ կը մնայ։

Ծանօթ. — Անխիղճ մ՚ըբիկ մեր վաճառաց նիշը կեղծած ըլլալնուն, մեր Բիքոն սպառող մեր բոլոր յաճախորդներուն խորհուրդ կու տանք առաջնակարգ տուներու միայն դիմել, որպէս զի կեղծերը չառնեն. պէտք է պահանջեն որ շիշերը Իմիօն տէ Ֆապրիքանի դրոշմը կրեն։

Միակ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ մէջ
Գ. Լ. ԲԱՐՄԱ։
Գ. Գ.

Ա. Ռէքքիա	Ղալաթիա
Էքօնոմիք Գօօբէրաթիվ	Ղալ. Բերա, Պոլիս եւ Գատըգիւղ
Բարաթօրուլօ եւ Մէլէթիատիս	Ղալաթիա
Ժ. Սթավրօրուլօ	»
Սթավրօրուլօ Եղբարք	»
Քօթթաքի Եղբարք	»
Թէպէրօղլու եւ Ընկ.	»
Ժան Ք. Տէսիլաս	»
Վէնսան Պասապեան (դողվճ.)	Պոլիս
Մէհմէտ Քեազիմ	»
Թ. Լինօ	»
Պ. Սէֆէրեան	»
Ժ. Վօնթիզիանօս եւ Ընկ.	»
Էմիլ Լամնըսան	Բերա
Տէմէթրաքօբուլօ եղբ. ք եւ Ընկ	»
Թ. Սուրէնեան Բերա. Կ. Պոլիս,	Ղալաթիա
Սօսիէթէ տէ Բրօտիւքթէօր տը Ֆրանս	Բերա

եւլն եւլն եւլն. 50—31

ԻԼԱՆ

Պէյքօզտա տէվլէթի թէպաասընտան միւսիւ Կոլտֆէրտա Օրպագըն միւթէվէֆֆա Գուրպագիէճեան Նշան էֆէնտի վէրէսէսինտէն Թէրէքէի միւթէվէլլիֆայա իլաֆէթէն պիրինճի մահքէմէի թիճարէթ իլամըյլա մաթլուպը օլան մէպալիղին թէէմինը խաթըյֆասը իչիւն միւթէվէֆֆաի մուամիլէյէին էօհտէի թասարրուֆընտա օլուպ տախիլ մուամիլէյէ նամընա լէֆֆաէն մէֆրուզ վէ մէրհուն պուլընան վէ ֆիրուխթը թահթը գարարա ալընան Պէյօղլունտա Բոմպալթըտէ Աֆէթ սօզաղընտա Թրամվայ ճատտէսինտէ միւսաաքը քէօչէնին պաշընտա 1 նումէրօ իլէ մուրաքգամ թէվլիլի հատտը [illegible] իճրա գըլընմըշ [illegible] մէյանէսի 9 օտայը վէ 1 սալօնը վէ 1 գույուսը վէ պիր մըգտար պաղչէյի միւշթէմիլ վէ ակնէվի 70 լիրա իճարէլի միւթէհամմիլ պիր պապ գարգիր խանէ իլէ մէզգիւր խանէնին իթթիսալինտէ վաղը քէզալիք թէվլի ինթիգալը 3 նումէրօ իլէ մուրագգամ 4 օտա վէ 1 սալօնը վէ 1 գույուսը վէ պիր մըգտար պաղչէ մահալլինի միւշթէմիլ վէ ակնէվի 36 լիրա իճարէի միւթէհամմիլ տիկէր պիր պապ գարգիր խանէ վէ Բանկալթի Թրամվայ ճատտէսինտէ վէ գէքը օլունան 1 նումէրօլը խանէնին թահթընտա վաղը 63 վէ 65 նումէրօլար իլէ մուրագգամ մուգատաէմա իքի պապ վէ էլէկլիմ էկքաիկլերինէ մաղլուպ վէ ակնէվի 36 լիրա իճարլը պիր պապ էճզախանէ թամիրը [illegible] իթիպարէն օճագէ կիւն սօնրա մէվգիը միւզայէտէյէ վազ օլունաճաղընտան իշթիրայա թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին մահքէմէի թիճարէթ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի թայինէտէ մէզգիւրէյէտէն իլան օլունուր։

28 Աղոսթոս 324

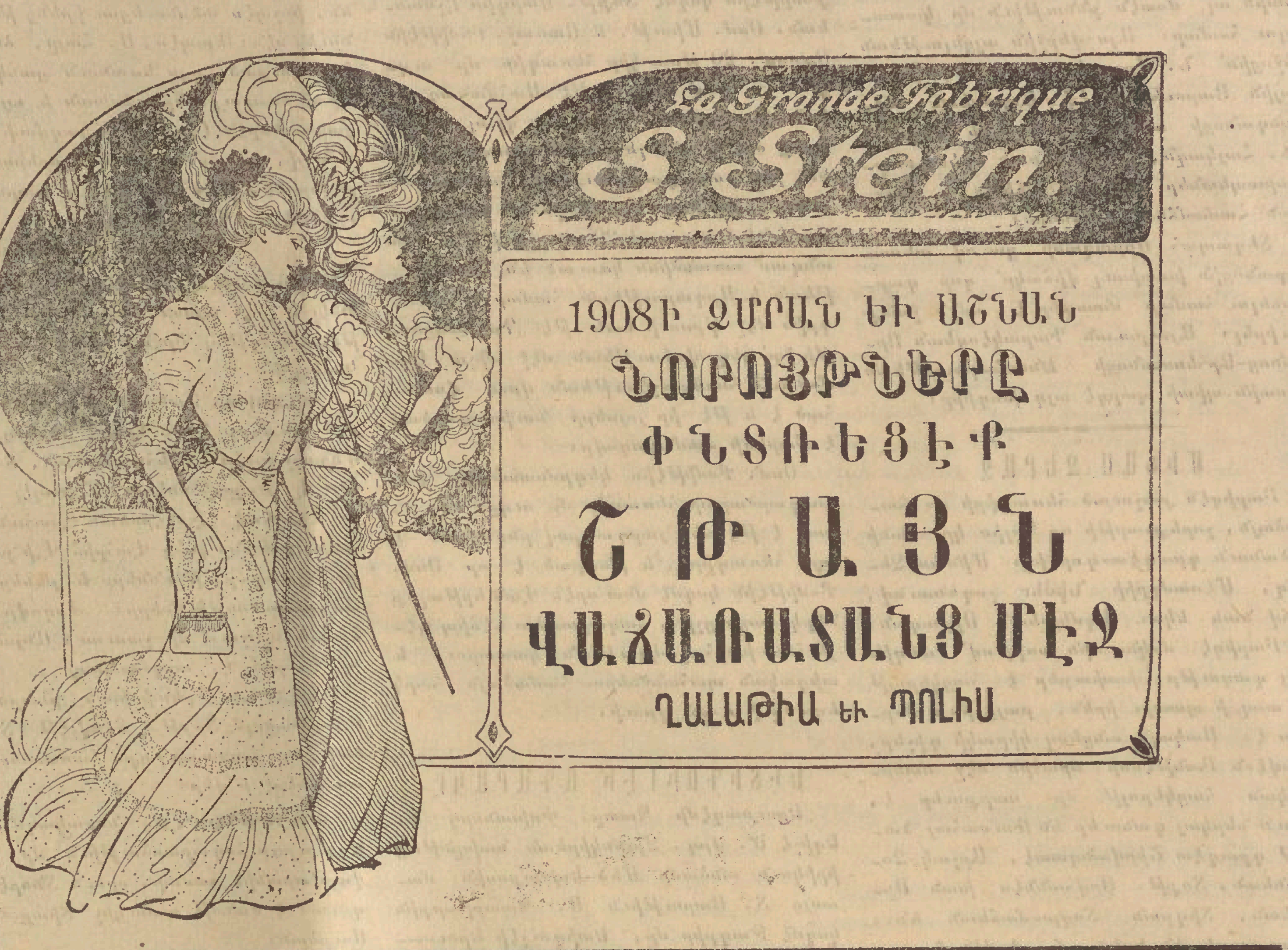

La Grande Fabrique
S. Stein.

1908Ի ՁՄՌԱՆ ԵՒ ԱՇՆԱՆ
ՆՈՐՕՅԹՆԵՐԸ
ՓՆՏՌԵՑԷՔ
ՇԹԱՅՆ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ

Վարժարանիս 39րդ. տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 1ին ըստ հին տոմարի, երկուշաբթի օր։ Լիովին ծանօթ է արդէն պատուական ազգային վարժարանիս նպատակը եւ իր ծրագրին ճշգրտին գործադրելու փոյթն ու ջանքը վարչութեան կողմանէ ընտրեալ ձեռնհաս ուսուցչական խումբի մը միջոցաւ, որ կ՚աւանդէ Հայ. Թուրք. Ֆրանս. Անգլ. Գերման եւ Իտալ. լեզուները, ինչպէս նաեւ բնական, իմաստասիրական, հաշուական, չափաբերական եւ այլ գիտութիւններ՝ մէջավայրին պահանջմանց համաձայն։ Վարժարանիս ներքին եւ արտաքին աշակերտք ութ կարգերու բաժնուած են. բարձրագոյն հինգ կարգերու մէջ դասաւանդութիւնք կը կատարուին լոկ Ֆրանսերէն լեզուով, իսկ մնացեալներուն մէջ խառն։ Մասնաւոր խնամք կը տարուի նաեւ գեղարուեստից ճիւղին գծագրութեան, գեղագրութեան, ձայնական եւ գործիական երաժշտութեան ու մարմնամարզի, որոնց համար մասնաւոր վճարում չկայ, ի բաց առեալ դաշնակի, ջութակի եւ այլ դասաւանդութիւնները։ Մանրամասն տեղեկութիւն ստանալ ուզողներ կրնան դիմել ուղղակի Գատըգիւղ (Մոտա) վարժարանին Տեսչութեան եւ կամ Բերայի Մխիթ. Դպրոցը (Սագզը Աղաճ, թիւ 34) եւ առնել ստանալ վարժարանիս Ցայտագիրը։

Վերատեսուչ
10—10 Հ. ՅԱԿՈԲ Վ. ՏԻՐՈՅԵԱՆ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Օսմ. Հանր. Պարտքի Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Պոլիս-[illegible] հանքերու Ընկերութիւնը իւրաքանչիւրը 100 ֆրանքնոց 6000 (60,001-66,000) բաժնեթուղթերը հրապարակ հանած է, դրամագլուխը աւելցնելու համար, եւ անոնց դրոշմատուրքերը վճարուած ըլլալուն, բաժնեթուղթերու տէրերը կրնան ներկայանալ դրոշմատուրքի Ղալաթիոյ գրասենեակը, ուր հարկ եղած օրինական ձեւակերպութիւնները պիտի կատարուին։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն
26/8 սեպտ. 1908 3—2

* * *

Ազդ.— Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչական Խորհուրդին կողմէ 1907 հոկտ. 1/14ին տրուած որոշումին համաձայն, 1299 մուհարրէմ 28ի (8/20 դեկտ. 1881) կայս. հրամանագրին մէջ գտնուող փոխառութեանց արձանագրուած արժեթուղթերը, որոնք 1858ի, 1860ի, 1862ի, 1863—64ի, 1865ի, 1869ի, 1972ի, 1873ի եւ Ընդհ. Պարտքի օսմ. փոխառութեանց կը վերաբերին, եթէ փոխանակուելու համար չեն ներկայացուած Միացեալ Պարտքի A. B. C. D. սէրիներու պարտաթուղթերուն հետ, մինչեւ 1908 սեպտ. 1, չեղեալ պիտի համարուին։ 10—6

Կ. Պոլիս, 18/31 օգոստ. 1908

* * *

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ 1908 սեպտ. 1/14էն սկսեալ, հարիւրին երկու (2 %) տոկոս մը պիտի վճարուի Միացեալ Պարտքի պարտաթուղթերու թիւ 10 կտրօնին համար։ Տոկոսներու վճարումները պիտի կատարուին կտրօնին վրայ նշանակուած քաղաքներուն մէջ մինչեւ 1909 յուն. 31/13 փետր.։ Այդ պայմանաժամը անցնելէ յետոյ Կ. Պոլսոյ մէջ միայն վճարելի պիտի ըլլան։ 12—3

Կ. Պոլիս, 18/31 օգոստ. 1908

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ ԱՂՋԿԱՆՑ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ, ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՅ

Կ. Պոլիս, Գատը-Գիւղ, Մէօհիւրտար ճասէսի

9րդ Տարեշրջան

Բանիմաց ծնողաց գնահատման եւ քաջալերութեան մէջ՝ Վարժարանս անխափան կը շարունակէ իր ընթացքը արդիւնաւորապէս, իբրեւ իր տեսակին մէջ միակ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ Հաստատութիւնը՝ աղջկանց խնամեալ եւ հիմնական կրթութեանը նուիրուած, լեզուագիտական եւ գեղարուեստական ուղղութեամբ։

Վարժարանս հաստատուած է նորագոյն լայնարձակ եւ օդասուն շէնքի մը մէջ, որ իր ներքին բաժանումներովը եւ օդաւէտ դիրքովն ալ դպրոցական ամէն յարմարութիւն կը միացնէ իր մէջ, Գիշերօթիկ եւ Ցերեկոյ աշակերտուհեաց համար հանգստաւէտութեան եւ առողջապահիկ ամէն պայման լրացնելով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ուսումներէ եւ գիտական անհրաժեշտ ծանօթութիւններէ զատ, հիմնական կերպով կ՚աւանդուին Հայերէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն եւ Թուրքերէն լեզուները, ձեռամբ մասնագէտ ուսուցիչներու եւ ուսուցչուհիներու, գործնական կեանքի արդի պահանջումներուն համապատասխան կերպով եւ դիւրասոյց մեթոտներով։

Մասնաւոր խնամքի եւ հոգածութեան առարկայ է Ֆրանսերէն եւ Անգլիերէն լեզուաց Խօսակցավարժութիւնը (բռաքիք)։ Յատուկ խնամով կ՚աւանդուին նաեւ Գծագրութիւն, Առանին Տնտեսութիւն, Կար ու Ձեւ, Ասեղնագործութեան զանազան տեսակները (ձեռքով եւ մեքենայով), Ձայնական եւ Գործիական Երաժշտութիւն, մասնաւորապէս ԴԱՇՆԱԿ եւ ՋՈՒԹԱԿ։

Գիշերօթիկներու համար կատարեալ մնունդ եւ ընտանեկան անթերի խնամք։

Աշակերտաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 1 Բշ.։

10—9
Տեսչուհի Հիմնադիր-Տնօրէն
ՀԻՒՐԻԻՔԵԱՐ ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ Ֆրք. 9,500,000
Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահկարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ եւ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով եւ պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—36

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ Խ. ՖՐԱՆԿԻՒԼՕՖ եւ Ընկ
Պոլիս, Անանիասիս խան

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	1069	[illegible]	4211	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէփփօ	3607	[illegible]	938	[illegible]	3720	[illegible]	3557	[illegible]	1735
Անճէլօ	1541	[illegible]	3888	Հորաթիօ	1600	[illegible]	1057	[illegible]	119
[illegible]	2977	[illegible]	1719	[illegible]	595	[illegible]		[illegible]	1303
[illegible]	1832	[illegible]	504	[illegible]	2854	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
[illegible]	954	[illegible]	3464	[illegible]	5540	[illegible]	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	1481	[illegible]	1620	[illegible]	1080	[illegible]	4100	[illegible]	3237
[illegible]	1871	[illegible]	1841	[illegible]	1053	[illegible]	4036	[illegible]	1470
[illegible]	1837	[illegible]	954	[illegible]	2307	Օրլանտօ	1535	[illegible]	242
[illegible]	1944	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	549	Լէօ	1053	[illegible]	510	Վոլօ	1289
[illegible]	2729	[illegible]	4582	Լէփանթօ	2272	[illegible]	3329	[illegible]	2321
[illegible]	1831	[illegible]	3060	Լիվօրնօ	1643	[illegible]	1553	[illegible]	1250
[illegible]	4935	[illegible]	1143	Լօրէնզօ	3191	Րոլլօ	1613	[illegible]	1206
[illegible]	2905	[illegible]	1017	[illegible]	724	[illegible]	1789	[illegible]	
[illegible]	896	[illegible]	1685	Մարէնկօ	1273	[illegible]	136	[illegible]	

Ընդհանուր վաճառաքով Հըլէն հոս հասած են.

Այեքրօ շոգենաւը, Նաւապետ Հիգ։
Միքասօ շոգենաւը, Նաւապետ Թորր

Ընդհանուր վաճառաքով Հըլէն հոս կը սպասուին

Թօրօ շոգենաւը, Նաւապետ Ճէյքսըն, հոկտ. 4ին

Դիմել Գործակալներուն՝ Յ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՅ
Թիւ 22 24, [illegible] Միւլք խան, Ղալաթիա 10 50 36

Մ Օ Ս

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեդի	Նայղօզրիս
Մինիս	Էմեյսիս
Րափսիս	Պուզիրիս
Թեյպըր	Մօէրիս
Նարպօն	Ֆայէյի
Նավարին	Ֆարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար առանձին ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սակաւաթիւ [illegible] ճամբորդներ կ՚առնեն բայց [illegible] չունին։ [illegible] Կ. Պոլսէ Լիվըրփուլ Ա. կարգի գին է 15
Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հանելու համար՝ իրենց ապրանքները [illegible] շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար ապրանքներ կ՚ընդունուին։

Դիմել առ Հ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ռեթթոյ խան Պանքէ փողոց. Պոլիս
ՃԷՕՐՃ ՄՕՍ Ընկ.
50 44 31 Ճէմս Սդրիդ. Լիվըրփուլ

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ, ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Օգոստոս

Դշ. 20/2 Ինէպօլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ եւ Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 20/2 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ. 21/3 Իզմիր, Պիրէոս եւ Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ. 21/3 Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր. 22/4 Սեվաստոփոլ. ժամը 10ին։
Շբ. 23/5 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ. 23/5 Տարտանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօռ-Սաիտ եւ Աղեքսանդրիա. ժամ 4

50—49

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերութ.

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

Օսմանիէ շոգենաւը, Նաւապետ [illegible], կիրակի, 13 սեպտեմբեր 1908 (Ը. Ե.) կէս օրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ երեքշաբթի 15 սեպտ. 1908 (Ը. Ե.) կէս օրէ ետքը, ժամ 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր եւ Պիրէոս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Մենզալէ շոգենաւը, Նաւապետ Տամիր սեպտ. 21ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կելիպօլը, Տարտանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սաիտ եւ Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթ խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՊԱՔԷ եւ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Սեպտ. 15ին, Սիրֆասի, Մարսիլիայէն
Սեպտ. 14ին, Ժօնի, Սեւ ծովէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Սեպտ. 14ին, Ժօնի, Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 Ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 Ֆր.
Բ. կարգ 185.10 Ֆր. (Տիէփի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ, քարափին վրայ։

15 50—48 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ